

UKON

Universitair
Kennisnetwerk
Ouderenzorg
Nijmegen

Inhoudsopgave

Voorwoord

UKON in 2024

Koninklijke onderscheiding voor em. prof. dr. Raymond Koopmans

Samen bouwen aan de toekomts van UKON

Samen met cliënt en mantelzorger

UKON-cliëntpanel goes international: In-touch

Cliëntvertegenwoordiging in de wetenschapscommissie en onderzoek

Netwerkbijeenkomst informele zorg

De kracht van leren

Evidence based practice in de (langdurige) ouderenzorg: Op zoek naar de best passende zorg

9 nieuwe trainers voor de methodiek Focussen: het beïnvloeden van complex gedrag!

Samenwerking tussen UKON en ConsortiumBO: wetenschappelijk onderbouwde kennis voor het MBO-onderwijs

Resultaten in de praktijk

Pilot op weg met implementeren

Afweergedrag bij eten en drinken: Wat kan je doen?

Aan de slag met het praatpapier professioneel leiderschap

Wetenschappelijk onderzoek

Programmalijnen en programmaleiders

Uitgelicht programma Dementie op jonge leeftijd

Promotie Hanneke Nijsten

Promotie Lian Tijsen

UKON-onderzoekers vallen in de prijzen

Samenwerkende Academisch Netwerken Ouderenzorg (SANO)

Gehonoreerde subsidies 2024

Onderzoek in de praktijk

Attent: van praktijkinitiatieven tot wetenschappelijk onderzoek

SP'er bij de Zorggroep: Maarten de Rooy en Joyce Melis

Kennis delen en leren van elkaar

Expertteams

Aan de slag met het UKON-expertteam Delier

Nieuwe tools in 2024

Trots op: UKON V&V Café: Verbinden & Versterken

UKON-online

Samenwerkingen

Contact & meer informatie

Voorwoord

Met trots presenteren wij het UKON-jaarverslag 2024, een jaar waarin we wederom hebben laten zien hoe krachtig een duurzaam netwerk kan zijn. Zorgprofessionals, cliënten, mantelzorgers, docenten en onderzoekers hebben samen met het UKON-bureau gewerkt aan toekomstbestendige ouderenzorg die het welbevinden van cliënten en mantelzorgers ondersteunt.

Het jaar 2024 stond in het teken van afscheid en vernieuwing in verbinding. We vierden het UKON-symposium “Specialisten in de ouderenzorg zijn goud waard” en namen afscheid van onze grondlegger prof. dr. Raymond Koopmans, die ons in een geweldige afscheidsrede meenam in de complexiteit én kracht van goede ouderenzorg. Ook programmaleider Anke Persoon, dankzij wie het onderzoek naar en door verpleegkundigen en verzorgenden een stevige plek heeft gekregen bij het UKON, is gaan genieten van haar pensioen.

Vernieuwing kreeg vorm door de benoeming van Christian Bakker tot bijzonder hoogleraar Zorg en ondersteuning bij dementie op jonge leeftijd. Hij is ook toegetreden tot het dagelijks bestuur van het UKON, waarmee dat weer op sterkte is. Daarnaast werd Willemijn van Erp benoemd tot universitair hoofddocent Neurologische aandoeningen in de langdurige zorg.

Als netwerk was 2024 een jaar van oriëntatie op vernieuwing. In een gezamenlijk proces met vertegenwoordigers uit alle stakeholdergroepen zijn we gekomen tot een herijkt onderzoeksprogramma en een nieuwe manier van samenwerken als netwerk met ingang van 2025. Daarnaast zijn we gestart met nieuwe onderzoeksprojecten, hebben ingezet op verdieping van cliëntparticipatie, versterking van onze onderwijsinitiatieven via de UKON Academy en tastbare implementatie van kennis, onder andere met nieuwe tools zoals SPAN+ en SABA Thuis.

Dit jaarverslag weerspiegelt onze gezamenlijke ambitie: wetenschappelijke inzichten realiseren, die vertalen naar begrijpelijke en bruikbare materialen en toepassen in de zorgpraktijk. Ik nodig u van harte uit om inspiratie op te doen uit de impressies in dit verslag.

prof. dr. Debby Gerritsen

hoogleraar welbevinden in de langdurige zorg & voorzitter van UKON

UKON in 2024

Science
practitioners

21

bijeenkomsten

4

Gehonoreerde
subsidieaanvragen

6

Bestuurdersoverleg

3

Stuurgroepoverleg

4

Lopende
onderzoeksprojecten

47

Nieuwsbrief
abonnees

457

LinkedIn volgers

3949

Hoogleraren

3

Senior-
onderzoekers

10

Publicaties

58

Medewerkers org.

> 41.000

Vrijwilligers

> 18.000

Clënten

± 51.150

Promovendi

32

Promoties

2

UKON-team

18

Expertteams

7

bijeenkomsten

27

Totaal
subsidiebedrag

€ 13.667.137,00

€ 2.656.836,25 voor UKON

Praktijk tools

23

Aanbod UKON
Academy

23

Ons verhaal

Wie zijn wij?

Wij zijn een duurzaam regionaal netwerk binnen de zorg voor ouderen en mensen met een chronische ziekte dat (wetenschappelijke) kennis ontwikkelt, verspreidt en implementatie stimuleert bij de aangesloten zorginstellingen en het onderwijs.

Waar werken wij aan?

We zijn er voor de zorgprofessional van nu én van de toekomst. Zij hebben de kennis en de vaardigheden nodig die helpen om recht te doen aan de zorg die een cliënt nodig heeft. Die helpen keuzes te maken met en voor iemand die dat zelf misschien niet meer kan.

Waarom is dat belangrijk?

Omdat ieder mens recht heeft op een menswaardig bestaan met zoveel mogelijk eigenheid en eigen keuzes. Juist in een fase van je leven waarin je kwetsbaar bent en afhankelijk van anderen.

Onze missie

Of we nu verzorgende zijn, verpleegkundige, behandelaar, manager, onderzoeker, hoogleraar of bestuurder, we vinden elkaar in een gemeenschappelijk doel. Wat we ook precies doen in de ouderenzorg, het gaat om:

**gedeelde kennis die echt
bijdraagt aan de zorg voor
mensen in een kwetsbare
fase in hun leven.**

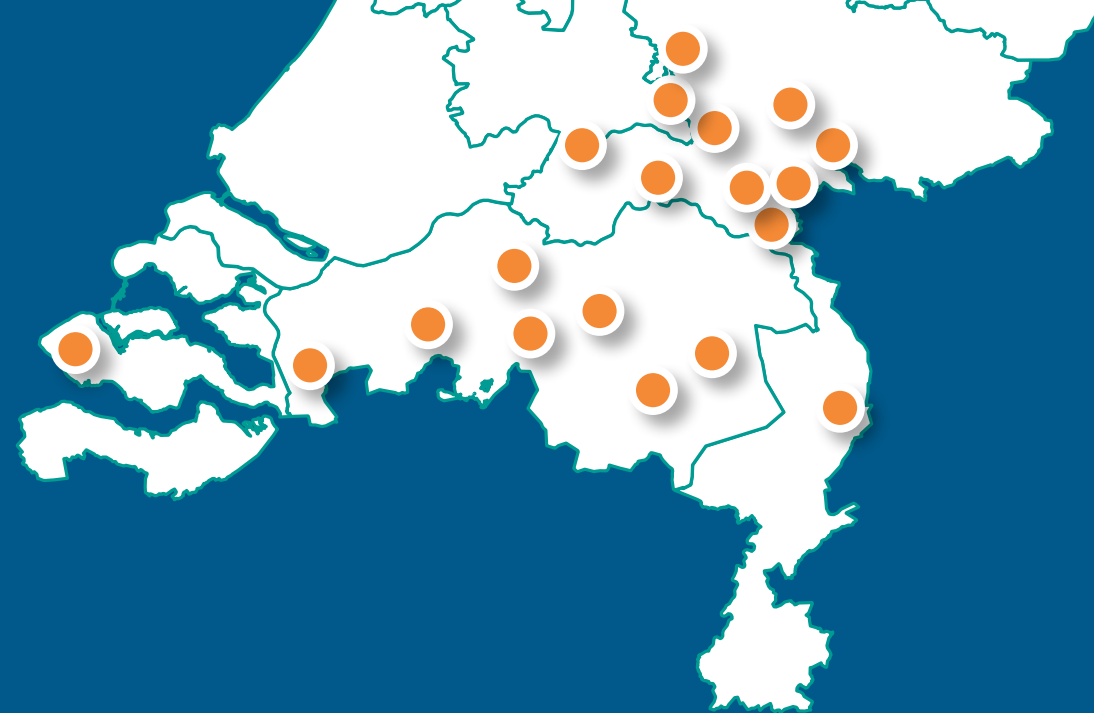

UKON: voorbereid op de toekomst

De houdbaarheid van de ouderenzorg staat onder druk. Oudere mensen met een chronische ziekte blijven steeds langer thuis wonen.

Daarmee neemt de complexiteit van de zorg binnen onze instellingen toe, en daarnaast speelt zorgtechnologie een steeds grotere rol. Met het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van juli 2022 wordt erop ingezet dat ondersteuning en zorg zich aanpassen aan de voorkeuren en wensen van ouderen. Met als doel om zo lang mogelijk regie op het eigen leven te houden en om zware, complexe zorgvragen zo lang mogelijk uit te stellen of zelfs te voorkomen. Dit is een transitie in het denken en wordt door VWS uitgedrukt in de slogan: 'Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan'.

Deze 'weg naar het nieuwe normaal' vraagt om meer specifieke expertise, een andere manier van werken en een cultuuromslag. Er moet veel werk verzet worden met minder zorgverleners en door de vergrijzing neemt ook de druk op de eerste lijn verder toe. Het UKON staat samen met cliënten, naasten en met professionals voor deze maatschappelijke opgave. De continu veranderende en complexe werkelijkheid vraagt om innovatieve onderzoeksmethodes die meerwaarde laten zien voor de cliënt en diens naasten. Ons doel is én blijft om het welbevinden en de kwaliteit van zorg voor ouderen en mensen in een kwetsbare fase van hun leven te verbeteren.

UKON-symposium 2024: Specialisten in de ouderenzorg zijn goud waard!

Op vrijdag 20 september was het dan zo ver: het UKON-symposium 2024. Tijdens deze zonovergoten dag mocht het UKON ruim 600 professionals uit de ouderenzorg verwelkomen bij Concertgebouw De Vereeniging. Veel collega's waar Raymond Koopmans de afgelopen jaren mee heeft samengewerkt verzorgden inspirerende sessies over o.a. dementie, palliatieve zorg, geriatrische revalidatie, paramedische zorg en zingeving.

De dag werd op een prachtige manier afgesloten door de afscheidsrede van Raymond Koopmans. Na afloop van de afscheidsrede ontving Raymond uit handen van Joerie Minses, burgemeester van de Gemeente Heumen, een koninklijke onderscheiding (zie pagina 10).

Wil je een sfeerimpressie van de dag zelf? [Bekijk](#) dan de foto's en de presentaties van de verschillende plenaire sprekers.

Afscheidsrede prof. dr. Raymond Koopmans: Over complexiteit en de verhalen die verteld moeten worden

Op 20 september 2024 heeft de [afscheidsrede](#) ter gelegenheid van het emeritaat van prof. dr. Raymond Koopmans, hoogleraar Ouderengeneeskunde, in het bijzonder de langdurige zorg, plaatsgevonden.

bekijk [hier](#) de
aftermovie

Koninklijke onderscheiding voor em. prof. dr. Raymond Koopmans hoogleraar ouderengeneeskunde

Em. prof. dr. Raymond Koopmans, hoogleraar ouderengeneeskunde, ontving op 20 september 2024 een koninklijke onderscheiding voor zijn indrukwekkende loopbaan en werd benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. De onderscheiding werd uitgereikt door burgemeester Joerie Minses van de gemeente Heumen na afloop van de afscheidsrede en het UKON-symposium "Specialisten in de ouderenzorg zijn goud waard".

Raymond startte zijn carrière in 1985 als basisarts in een verpleeghuis en promoveerde in 1994. Hij was medeoprichter van de vervolgopleiding tot specialist ouderengeneeskunde aan het Radboudumc en richtte in 2003 het UKON op, waarmee hij al meer dan twintig jaar lang kennis en innovatie in de ouderenzorg stimuleert. Als hoogleraar verpleeghuisgeneeskunde verbond hij wetenschap en praktijk, met bijzondere aandacht voor kwetsbare ouderen. Zijn werk heeft bijgedragen aan

verbeterde zorgpraktijken en sterke samenwerkingen tussen academische instellingen en zorgorganisaties. Tijdens zijn afscheidsrede "Over complexiteit en de verhalen die verteld moeten worden" benadrukte hij zijn passie voor complexe ouderenzorg. Het Radboudumc sprak grote waardering uit voor zijn impact op onderzoek, onderwijs en patiëntenzorg. Benieuwd naar het verhaal van Raymond? Lees dan [hier](#) verder.

*em. prof. dr. Raymond Koopmans en
Joerie Minses, burgemeester van de
Gemeente Heumen*

Christian Bakker benoemd tot hoogleraar Zorg en ondersteuning bij dementie op jonge leeftijd

Per 1 juli is Christian Bakker **benoemd** tot bijzonder hoogleraar Zorg en ondersteuning bij dementie op jonge leeftijd. De leerstoel wordt ondersteund door het Kenniscentrum Dementie op Jonge Leeftijd en Alzheimer Nederland.

In Nederland leven ongeveer 14.000 tot 17.000 mensen met de diagnose dementie op jonge leeftijd, zo'n 5-6% van het totaal aantal mensen met dementie. We spreken van jong als de symptomen starten voor het 65e levensjaar. Dementie in een vroege levensfase brengt specifieke problemen met zich mee, op het gebied van relaties, gezin en werk, maar ook in de toegang tot passende professionele zorg en ondersteuning.

Vanuit zijn leeropdracht richt Christian Bakker zich op deze doelgroep. Zijn leerstoel wordt gefinancierd door het Kenniscentrum Dementie op Jonge Leeftijd en inhoudelijk ondersteund door Alzheimer Nederland, die hiermee meer aandacht willen vestigen op de zorg voor en ondersteuning van deze bijzondere doelgroep. De mede door Christian opgestelde Wetenschapsagenda

Dementie op Jonge Leeftijd focust op verschillende pijlers van dementie op jonge leeftijd, waaronder onderzoek naar de ontstaansmechanismen en preventie. Bakker zelf richt zich in het bijzonder op de verbetering van de zorg en ondersteuning in de periode na de diagnose, en hoe deze het beste kan worden georganiseerd.

Naast de benoeming tot hoogleraar is Christian ook toegetreden tot het dagelijks bestuur (DB) van UKON, daarmee bestaat het DB nu uit voorzitter prof. dr. Debby Gerritsen, prof. dr. Christian Bakker en netwerkmanager Marlies van Kordelaar MSc.

*Prof. dr. Christian Bakker -
Hoogleraar zorg en ondersteuning
bij dementie op jonge leeftijd*

Willemijn van Erp benoemd tot associate professor neurologische aandoeningen in de langdurige zorg

Specialist ouderengeneeskunde en post-doctoraal onderzoeker Willemijn van Erp is per 1 oktober dit jaar **benoemd** tot associate professor neurologische aandoeningen in de langdurige zorg. Willemijn zet zich in voor op de persoon afgestemde en maatschappelijk duurzame zorg voor mensen met de ernstige uitkomsten van niet-aangeboren hersenletsel. Dat doet ze als arts en wetenschapper, onder meer in het Expertisenetwerk Ernstig Niet-aangeboren hersenletsel na coma. Daarnaast is ze werkzaam voor het Kenniscentrum LBS en het Mobiel ExpertTeam LBS.

‘De specialist ouderengeneeskunde is onmisbaar voor mensen met de ernstigste uitkomsten van niet-aangeboren hersenletsel, de ziekte van Parkinson en andere complexe hersenaandoeningen. Deze benoeming erkent dat belang en verankert de specialistische expertise van de post-acute en langdurige zorg in het Radboudumc en daarbuiten. Ik verheug me erop te zien welke deuren hiermee opengaan, zodat we samen nog meer kunnen doen voor onze patiënten’, aldus Willemijn van Erp.

*dr. Willemijn van Erp -
Universitair hoofddocent & specialist
ouderengeneeskunde*

Samen bouwen aan de toekomst van UKON

In 2024 hebben we een nieuw **meerjarenbeleidsplan 2025-2030** ontwikkeld. Speciaal hiervoor is een werkgroep opgericht. Deze werkgroep is een afvaardiging van het UKON-bureau, bestuurders van de UKON-organisaties, UKON-onderzoekers en het UKON-cliëntpanel. Daarnaast zijn prof. dr. Debby Gerritsen, voorzitter UKON, en Marlies van Kordelaar MSc, netwerkmanager UKON, in gesprek gegaan met elk van de bestuurders van de aangesloten UKON-organisaties.

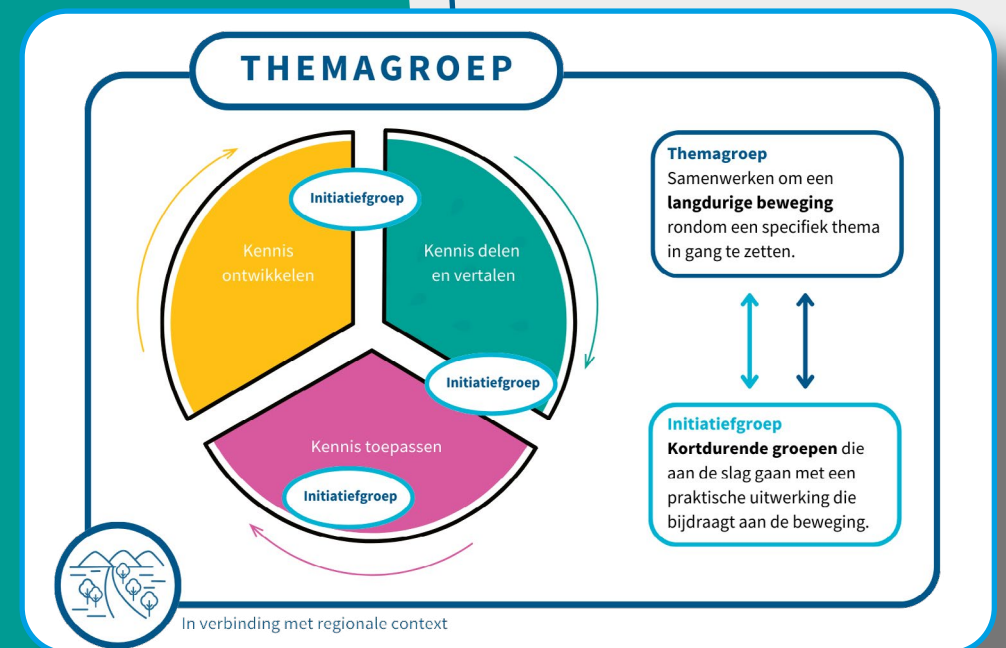
De input uit deze gesprekken en de opbrengst van de sessies van de werkgroep hebben geleid tot een herijking van het onderzoeksprogramma en ideeën voor samenwerken op een andere manier; in themagroepen.

Anders samen (net)werken

UKON-organisaties kiezen in 2025 een thema waar ze zich actief aan verbinden. De thema's zijn gekozen vanuit de ontwikkelingen in de praktijkorganisaties en het onderzoek. Elk thema richt zich op de drie kerntaken van UKON: het ontwikkelen van kennis, delen en vertalen van kennis, en het stimuleren van toepassing in de praktijk. Over de ontwikkeling binnen andere thema's worden zij op de hoogte gehouden. We starten in 2025 met drie thema's:

- Aan de slag met probleemgedrag
- Stimuleren van eigen kracht van cliënt en naasten
- Samen doen; anders samenwerken

In de themagroepen bouwen we voort op de (lopende) onderzoeken, beschikbare tools en scholingen van UKON. De ideeën die hier ontstaan kunnen we verder ontwikkelen en uitvoeren in kortdurende initiatiefgroepen. Deze initiatiefgroepen focussen zich op één opdracht met een duidelijk begin en eind.

In 2024 is het Expertisenetwerk NAH+ officieel erkend. Samen bouwen we aan de toekomst en verbeteren we de zorg voor mensen met NAH+.

Welbevinden als kompas

Betekenisvol samenwerken aan kwaliteit van bestaan in de langdurige zorg
Vanuit de leerstoel van prof. dr. Debby Gerritsen geeft het thema Welbevinden van mensen in de langdurige zorg een belangrijke richting aan het UKON-onderzoek. Het onderzoeksprogramma bestaat uit vier deelprogramma's met vijf programmaleiders.

Het Kenniscentrum langdurige bewustzijnsstoornissen (LBS) onder leiding van dr. Jan Lavrijsen, en het Kenniscentrum NAH+, onder leiding van dr. Kitty Jurrius, zijn ondergebracht bij UKON en ingebed in het onderzoeksprogramma specifieke groepen zonder dementie.

Per 1 januari 2025 zijn Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en UKON samen verantwoordelijk voor de organisatie van de nieuwe Academische Werkplaats Wijkverpleging Nijmegen. Dr. Minke Nieuwboer, Lector Wijkverpleging van de HAN, is hiervan de voorzitter.

v.l.n.r. Jan Lavrijssen, Kitty Jurrius,
Minke Nieuwboer

Maak kennis met de nieuwe collega's van het UKON-bureau

“

Vera Jansen | Stafmedewerker

Eind 2024 is Vera Jansen gestart als de nieuwe stafmedewerker van het UKON. Vera kijkt er naar uit om samen met haar bevlogen collega's en de UKON-zorgprofessionals een bijdrage te leveren aan de implementatie van wetenschappelijk onderzoek naar de begrijpelijke en behapbare tools voor in de praktijk. Haar vaardigheden die ze heeft opgedaan bij haar voorgaande baan als managementassistent bij de Radboud Universiteit komen hierbij goed van pas. Meer weten over Vera? Lees dan [verder](#).

“

Janneke van der Hoeven, Karin Gomes en Eefje Diesveld | mbo-linking pins

In 2024 zijn Janneke van der Hoeven (docent team Maatschappelijke Zorg, ROC Nijmegen), Karin Gomes (docent team Verpleegkunde, ROC Nijmegen) en Eefje Diesveld (docent team Verzorgende, ROC Nijmegen) gestart als mbo-linking pins bij het UKON. Ze willen graag bijdragen aan de vertaalslag van (wetenschappelijk) onderzoek naar betekenisvol onderwijs voor de mbo studenten om zo als zorgprofessional verschil te kunnen maken voor de zorgvrager. Meer weten over Janneke, Karin en Eefje? Lees dan [verder](#).

v.l.n.r. Janneke van der Hoeven, Karin Gomes en Eefje Diesveld

De UKON-organisaties

zo thuis als
maar kan | **de waalboog**

Radboudumc

zorggroep
elde
maasduinen

In 2022-2024 legde UKON de focus op drie beleidsspeerpunten

Samen met cliënt en mantelzorger:

versterken cliëntparticipatie in onderzoek én UKON-beleid.

De kracht van leren: *versteven en samenwerken met onderwijs met drie linking-pins MBO, microlearnings én UKON Academy.*

Resultaten in de praktijk: *werken aan implementatie met de implementatiecoach, het IMPACT-team en de UKON-implementatiewijzer.*

wetenschappelijk onderzoek

Onderzoek in de praktijk

Kennis delen en leren van elkaar

SAMEN MET CLIËNT EN MANTELZORGER

Binnen UKON staat het versterken van cliëntvertegenwoordiging in onderzoek centraal, zowel binnen zorgorganisaties als binnen het netwerk. Dit jaar was de UKON-netwerkbijeenkomst ‘Informele Zorg’ een van de hoogtepunten, waar zorgprofessionals en informele zorgverleners samenkwamen om kennis en ervaringen te delen. Daarnaast speelde het UKON-cliëntpanel een actieve rol in meer dan acht onderzoeksprojecten, waaronder een internationaal project. We zijn trots dat we dit jaar ook een nieuw lid hebben mogen verwelkomen in het cliëntpanel, waarmee we cliëntvertegenwoordiging in onderzoek verder versterken!

UKON-cliëntpanel goes international: In-touch

In juni 2024 zijn projectleider Jenny van der Steen en postdoctoraal onderzoeker Brenda van den Broek aan de slag gegaan met het internationale onderzoeksproject [In-Touch](#). Dit project combineert twee erkende interventies om de kwaliteit van leven van verpleeghuisbewoners met dementie en hun naasten te verbeteren: het 'Namaste Familieprogramma', gericht op kwaliteit van leven nu, en 'mySupport', dat ondersteuning biedt bij toekomstige zorgkeuzes. In-Touch combineert deze interventies en test de effectiviteit ervan in 56 verpleeghuizen verspreid over zeven landen.

Binnen het project is veel aandacht voor de betrokkenheid van cliënten en hun vertegenwoordigers. Vanuit het UKON-cliëntpanel denken Moniek Steggerda en Geeske Raams actief mee over de cliëntgerichte aanpak. Dit onderdeel wordt geleid door de enthousiaste Canadese onderzoeker Tracey Chambers.

Brenda: Binnen In-Touch vinden we het belangrijk om cliëntvertegenwoordigers zo veel mogelijk te betrekken bij alle stappen die we zetten in ons onderzoek. De CPAG (Care Partner Advisory Group), die bestaat uit cliëntvertegenwoordigers uit de verschillende deelnemende landen, denkt dan ook actief mee over allerlei zaken in ons project. Hun feedback heeft bijvoorbeeld al geleid tot verbeteringen in het onderzoeksprotocol en momenteel geven ze advies over de beste manier om zorgverleners voor te bereiden op de In-Touch-interventie. Ze dragen daarbij overwegingen aan waar wij als onderzoekers zelf misschien niet zo snel aan zouden denken maar die wel van groot belang zijn om het project te laten slagen. Meedoen aan zo'n internationaal project vraagt best wat: alles gebeurt in het Engels en er wordt samengewerkt met onderzoekers en cliëntvertegenwoordigers uit allerlei verschillende landen en culturen. Wij zijn daarom heel blij dat Moniek Steggerda en Geeske Raams uit het UKON-cliëntpanel dit met ons aangedurfd hebben. Hun inzet en inbreng zijn ontzettend waardevol.

*Brenda van den Broek –
postdoctoraal onderzoeker*

UKON-cliëntpanel goes international: In-touch

Moniek Steggerda: Het is heel bijzonder om deel uit te mogen maken van het cliëntpanel van In-Touch. Ik maak kennis met een groot onderzoek dat in meerdere landen plaats vindt. Het contact vindt uitsluitend online plaats: dat is een beperking maar dat kan niet anders als je collega's in Canada, Italië, het VK of Polen zitten. Ik maak kennis met hoe de verpleeghuiszorg in die landen is geregeld en hoe families van cliënten die zorg ervaren. Cliëntparticipatie wordt in dit onderzoek zeer serieus genomen. Alle beslismomenten in het onderzoek komen bij ons langs. Daar heb ik veel respect voor. Het vraagt veel van mijn tijd en inzet omdat we maandelijks bij elkaar komen en in het Engels moeten vergaderen. Maar het is zeker de moeite waard. Het project daagt me enorm uit en daar houd ik van.

Geeske Raams: Ik heb geen moment getwijfeld om deel te nemen aan deze internationale studie—een geweldige beslissing! De warme, open contacten met deelnemers uit diverse landen zijn bijzonder. Het delen van intense gevoelens en ervaringen laat zien hoe cultuur de beleving en (on)mogelijkheden rond dementie beïnvloedt.

De inbreng van onze groep wordt enorm gewaardeerd. We leveren input en feedback op onderzoeksprotocollen en de implementatie van In Touch als interventie. De betrokken begeleiding van Tracey Chambers geeft de groep extra energie en diepgang. Haar enthousiasme en constante beschikbaarheid, samen met Brenda als buddy, maken dat taal en internationale samenwerking geen belemmering vormen.

De dynamiek binnen de groep is inspirerend. Iedereen brengt unieke perspectieven en ervaringen mee, waardoor waardevolle inzichten ontstaan. De uitwisseling tussen verschillende landen benadrukt de impact van dementie wereldwijd en helpt bij het ontwikkelen van effectieve interventies.

Geeske Raams

Bert Bröcking nieuwste lid van het UKON-cliëntpanel

Sinds oktober 2024 is Bert Bröcking het nieuwste lid van het UKON-cliëntpanel. Hij is binnen het UKON geen onbekende, Bert zat namelijk in de projectgroep van Samen in Actie Bij Apathie (SABA).

“Onderzoek doen was een groot deel van mijn werkend bestaan. Ik vind het interessant om problemen te ontrafelen en tot praktische oplossingen te komen waar de mensheid wat aan heeft. Kwaliteit van zorg, zorgverlening vanuit het patiëntperspectief en medezeggenschap van patiënten in zorginstellingen zijn (onderzoeks-)thema's waar ik affiniteit mee heb.”

Benieuwd naar de andere leden van het UKON-cliëntpanel en hun motivatie? Lees dan verder:

UKON-cliëntpanel

Bert Bröcking

Cliëntvertegenwoordiging in de wetenschapscommissie en in onderzoek

In deze video vertellen Els Derksen (Science practitioner), Alice Mulder (Bestuursadviseur en stuurgroeplid Kalorama) en Moniek Steggerda (Lid UKON-cliëntpanel en cliëntenraad Kalorama) over de toegevoegde waarde van cliëntvertegenwoordiging in de wetenschapscommissie en in onderzoek, en wat belangrijk is in de samenwerking met cliëntvertegenwoordigers. Daarnaast geven ze tips voor andere UKON-organisaties die aan de slag willen met cliëntvertegenwoordiging.

Benieuwd naar de toegevoegde waarde en de tips van Els, Alice en Moniek? [Bekijk](#) dan het filmpje!

Netwerkbijeenkomst informele zorg

Op 16 mei 2024 kwamen zorgprofessionals, informele zorgverleners en onderzoekers uit UKON-organisaties samen voor de UKON-netwerkbijeenkomst over **informele zorg**. Deze bijeenkomst was een initiatief van de werkgroep ‘*Samen met cliënt en mantelzorger*’, met als doel om de samenwerking tussen formele en informele zorgverleners te versterken.

Het was een inspirerende middag vol uitwisseling van kennis, ervaringen en best practices uit verschillende UKON-organisaties. We kijken terug op een geslaagde bijeenkomst, waar we met een koffer vol nieuwe ideeën vandaan kwamen.

In een dynamische setting van **wereldcafé's** gingen deelnemers vol enthousiasme met elkaar in gesprek over thema's zoals samenwerking, cliëntvertegenwoordiging en de rol van informele zorgverleners. Door deze interactieve werkwijze konden we ervaringen en inzichten delen, elkaar inspireren en samen nadenken over verbeteringen in de praktijk.

De waardevolle input, praktijkvoorbeelden en lessons learned zijn vastgelegd en gedeeld, zodat deelnemers er **direct mee aan de slag kunnen in hun eigen organisatie**. Naast deze best practices uit de praktijk, was het UKON-onderzoek **Samen-zorgen-dat**, van onderzoeker Juul Lavrijsen, een onderdeel van de dag. In het project wordt onderzocht hoe informele zorgverleners en zorgprofessionals beter kunnen samenwerken. Daarnaast gaf een video over cliëntvertegenwoordiging, vanuit het perspectief van een cliëntvertegenwoordiger, een UKON-stuurgroeplid en science practitioner bij Kalorama een waardevolle kijk op de impact van betrokkenheid in onderzoek.

We hopen dat deze bijeenkomst niet alleen inspireerde, maar ook bij heeft gedragen aan concrete verbeteringen in de praktijk.

DE KRACHT VAN LEREN

Onderwijs en opleiding vormen de sleutel tot samen leren en verbeteren. Wij zetten ons in om nieuwe wetenschappelijke inzichten en UKON-tools te verankeren in universitair, hoger en middelbaar beroepsonderwijs — met als ultiem doel: betere zorg en ondersteuning. In 2024 lag onze focus op de intensievere samenwerking met landelijke onderwijsorganisaties, sterke verbindingen op SANO-niveau, de ontwikkeling van onderwijsmateriaal voor docenten en de verdere uitbreiding en versterking van het UKON academy aanbod.

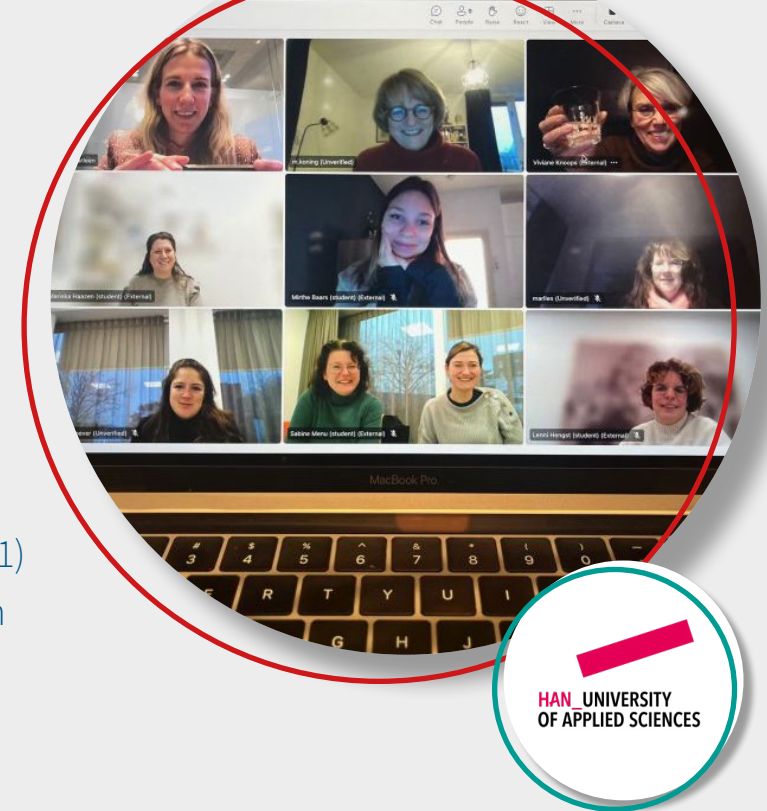
Cursus Evidence based practice in de (langdurige) ouderenzorg: Op zoek naar de best passende zorg

In 2024 zijn de HAN en UKON gestart met een scholingsaanbod over evidence based practice (EBP). De eerste cursus, gehouden in het najaar, werd gevolgd door (wijk)verpleegkundigen, fysiotherapeuten en logopedisten. Zij leerden hoe ze zorgbeslissingen kunnen nemen op basis van de drie pijlers van EBP: 1) het beste wetenschappelijke bewijs, 2) de expertise van zorgverleners en 3) de wensen en voorkeuren van zorgvragers. Hoewel EBP vaak aan bod komt in opleidingen, blijkt de toepassing in de praktijk uitdagend. De cursus helpt zorgprofessionals hun EBP-kennis en -vaardigheden op peil te brengen en te reflecteren op hun houding ten opzichte van EBP. Hoe draag je kennis uit? Hoe deel je inzichten uit richtlijnen, symposia en artikelen met collega's? Deelnemers kregen praktische handvatten om EBP te integreren in de dagelijkse zorg.

Logopedist en science practitioner Marlies Keim (ZZG Zorggroep) vond de cursus een waardevolle opfrissing: "Het sparren met andere zorgverleners over onderzoeksvragen en zoekstrategieën was erg zinvol. De afwisseling van sprekers en interactieve werkvormen maakte de cursus leerzaam en prettig."

In 2025 wordt het scholingsaanbod uitgebreid met aandacht voor het creëren van een EBP-cultuur in teams. Interesse in de cursus of een maatwerktraject? Houd de website van [UKON Academy](https://ukonacademy.nl) in de gaten of neem contact op via ukonacademy.elg@radboudumc.nl

De docenten van de cursus zijn **Mieke Koning** (science practitioner UKON en Zorgcentra De Betuwe), **Marleen Lovink** (programmamaleider interprofessioneel samenwerken UKON), **Harmke Hulshof** (opleidingscoördinator en trainer opleiding Verpleegkunde Gerontologie en Geriatrie HAN VDO, Academie Gezondheid en Vitaliteit) & **Viviane Knoops** (adviseur en trainer HAN VDO, Academie Gezondheid en Vitaliteit)

9 nieuwe trainers voor de methodiek Focussen: het beïnvloeden van complex gedrag!

UKON en Stichting De Waalboog hebben samen een methodiek ontwikkeld om grip te krijgen op complex gedrag, beter bekend als de methodiek Focussen. In 2024 hebben maar liefst 9 nieuwe trainers de train-de-trainer training afgerond!

Namens de UKON Academy en trainers Elly Prins en Josja Hermesen - Van Duren willen wij Maartje Kokx, Rick Osinga, Floor van Oosterhout, Hilde van Es, Liselot Meutstege-Oonk, Hanny van Erp, Dieuwertje Zolnet, Deanne Obbink en René Daling van harte feliciteren met deze mooie prestaties.

De methodiek **Focussen**

De methodiek is oorspronkelijk ontwikkeld voor mensen met de gedragsvariant van frontotemporale dementie, waarbij ontremd gedrag veel voorkomt. Na doorontwikkeling is een effectieve, persoonsgerichte werkwijze ontstaan die helpt om automatisch, ongeremd gedrag te analyseren en beïnvloeden. Inmiddels is de methodiek verder ontwikkeld en op basis van praktijkervaringen zijn er aanwijzingen dat de methodiek toepasbaar is bij ontremming en wellicht ook andere vormen van probleemgedrag bij verschillende oorzaken van dementie.

zo thuis als
maar kan | **de waalboog**

focussen

ACADEMY
UKON
Universitair Kennisnetwerk
Ouderenzorg
Nijmegen

Focussen 4-daagse
training voor (GZ-)
psychologen

Focussen
in-company voor
zorg- en kernteam

Twee nieuwe docenten aan het woord

Maartje Kokx, GZ-psycholoog bij de Zorgboog

Onlangs verzorgde ik samen met collega Hanny van Erp de eerste trainingsdag voor zorgprofessionals en medebehandelaars binnen onze organisatie. De groep was leergierig, maar had de neiging om te veel te sturen. Omdat het voornamelijk collega's waren, merkte ik dat ik snel in automatisch gedrag verviel en niet altijd bewust opmerkte wat er daadwerkelijk gebeurde. Gelukkig bood de ervaren docent Elly Prins hierbij ondersteuning. Na de training sprak ik veel deelnemers die vol energie aan de slag waren gegaan met de methodiek. Het geven van de training zorgde voor een extra verdieping in Focussen. Door de methodiek over te dragen, kreeg ik niet alleen meer inzicht in de lesstof, maar ook in mijn rol als behandelaar en teambegeleider. Elke keer dat je kennis doorgeeft, ga je de stof beter beheersen en begrijpen. Dit gaf me een frisse, nieuwe kijk op de toepassing in de praktijk.

Liselot Meutstege-Oonk, GZ-psycholoog

Mijn eerste trainingsdag als docent was een bijzondere ervaring. Samen met Josja Hermsen gaf ik lesdag 1 en 2 direct achter elkaar. Ondanks lichte spanning was het een leuke en leerzame dag. De enthousiaste en actieve deelnemers zorgden voor veel interactie en praktijkoefeningen. De samenwerking met Josja verliep prettig, en ik kon veel van haar leren. De groepsdynamiek was ontspannen, met een sterke motivatie om de stof eigen te maken. De methodiek van volgen en sturen werd vaak benoemd, wat liet zien dat de inhoud goed werd opgepakt. Toch bleek alleen volgen lastiger dan verwacht. Veel deelnemers gaven aan dat ze dit onbewust al deden, maar zich nu pas realiseerden hoe en waarom. De overgang van cursist naar docent was wennen, maar dankzij een goede voorbereiding hield ik de grote lijn goed in de gaten. Na de training werden de termen volgen en sturen al bewuster toegepast in cliëntbesprekingen.

Op zoek naar nieuwe manieren van leren: de microlearning Doen bij Depressie

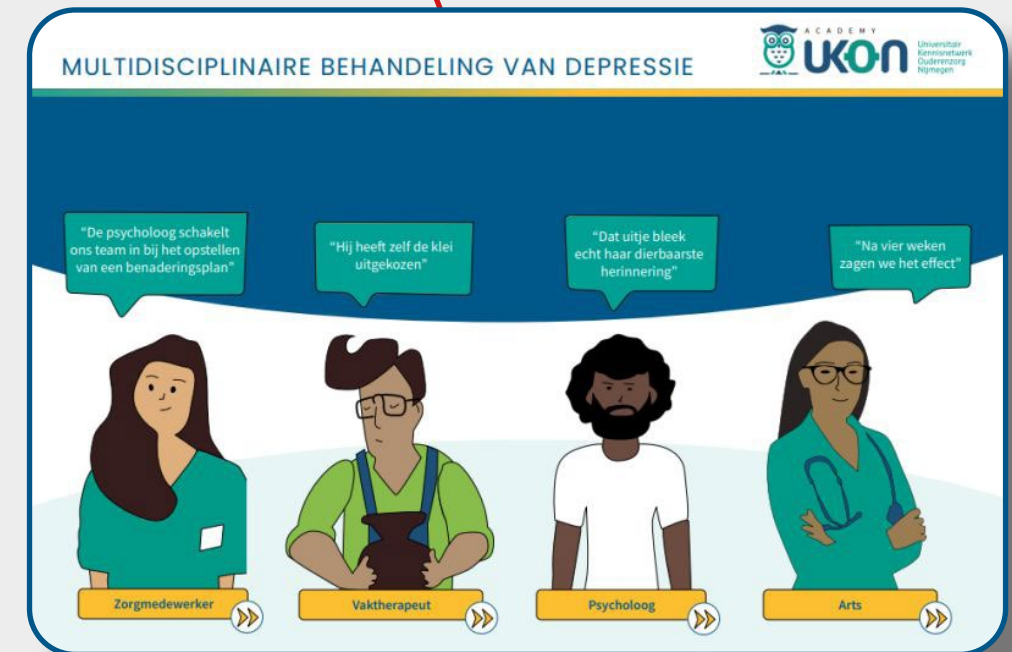
"Druk, druk, druk... Voor zorgmedewerkers is het vaak lastig om tijd vrij te maken voor een uitgebreide scholing. Maar een paar minuten per dag, dat lukt vrijwel altijd. Hier komt de kracht van microlearning naar voren: korte én krachtige, inspirerende online trainingen met één helder onderwerp en leerdoel.

Met een microlearning bepaal je zelf het ideale moment om aan de slag te gaan. Geen obstakels, zelfs niet voor wie minder digitaal vaardig is – de leersnippers worden eenvoudig via e-mail aangeleverd. De microlearning Doen bij depressie bestaat uit 15 behapbare leersnippers, verspreid over drie werkweken (ma-vr).

Doen bij depressie

Gemiddeld heeft zo'n 30% van alle verpleeghuisbewoners een depressie, veel meer dan thuiswonende ouderen. Depressie heeft allerlei negatieve gevolgen voor gezondheid en welbevinden. Het opsporen en behandelen van depressie is dus erg belangrijk. Toch worden symptomen vaak niet opgemerkt. Zorgmedewerkers weten vaak niet waarop ze moeten letten en depressieverschijnselen kunnen op symptomen van andere aandoeningen lijken, zoals dementie, diabetes en hart- en vaatziekten. De microlearning Doen bij Depressie kan hier uitkomst bieden.

Naast de microlearning Doen bij Depressie zijn er ook een wegwijzer en docentenhandleiding voor het MBO-onderwijs ontwikkeld. Wil je aan de slag met de microlearning? Bekijk dan het aanbod op de UKON Academy!

In gesprek met Anneke en Joyce

Het herkennen en begrijpen van signaalgedrag bij mensen met dementie is essentieel voor goede zorg. Daarom ontwikkelen we een microlearning Signaalgedrag, waarmee zorgprofessionals op een laagdrempelige en praktijkgerichte manier leren omgaan met dit complexe gedrag.

Om de microlearning goed aan te laten sluiten bij de praktijk, hebben we de Denktank Signaalgedrag opgericht. Zorgprofessionals van SVRZ en De Waalboog brengen praktijkervaringen en casussen in, waardoor de leerstof herkenbaar en direct toepasbaar is. Dit helpt zorgteams signalen van probleemgedrag tijdig te herkennen en hier passend op te reageren.

Ervaringen uit de praktijk

Anneke Schouten en Joyce Brinkenberg (SVRZ), gespecialiseerd in geriatrische zorg, delen hun inzichten: “Wij werken al zo’n 20 jaar in de zorg en zochten een nieuwe uitdaging. Na de opleiding Gespecialiseerde Verzorgende Geriatrie en aanvullende scholing in coaching en samenwerking, kwamen we steeds vaker signaalgedrag zoals roepen, agressie, dwalen en apathie tegen. We zoeken multidisciplinair naar de beste aanpak, in overleg met psychologen en artsen. Soms vinden we snel een oplossing, soms niet. Maar wat we vooral geleerd hebben, is hoe waardevol het is om kennis en ervaringen te delen.”

‘Zoek het uit!’-congres 2024: Samen leren, samen beter zorgen

Hoe zorgen we ervoor dat kennis over ouderenzorg en zorg voor mensen met een beperking niet op de plank blijft liggen, maar écht het verschil maakt in de praktijk? Dat was dé vraag tijdens het **‘Zoek het uit!’-congres 2024**. Dit jaar stond de kunst van implementeren centraal: hoe zetten we kennis om in actie?

Anja Harlaar (oud MBO-linking pin) en Simona van de Vinne (netwerkcoördinator) hebben tijdens een workshop op het congres MBO-docenten en zorgmedewerkers het nieuw ontwikkelde lesmateriaal over depressie en apathie laten testen.

Met **de microlearning Doen bij Depressie**, een microlearning met 15 leersnippers, krijgen zorgmedewerkers in korte, laagdrempelige leermomenten van een paar minuten inzicht in het herkennen, signaleren en behandelen van een depressie bij verpleeghuisbewoners. Daarnaast is er voor het MBO-onderwijs aanvullend lesmateriaal ontwikkeld. Het materiaal van Doen bij Depressie was nog in de pilot-fase tijdens de workshop dus de aanwezigen waren ‘pioniers’ die voor het eerst aan de slag konden met het materiaal!

Daarnaast stond **Samen in Actie bij Apathie (SABA)-onderwijs** in de schijnwerpers. Apathie bij dementie wordt vaak over het hoofd gezien, daarom is er een tool en onderwijsmateriaal ontwikkeld met o.a. een praatplaat en een invulijst om zorgmedewerkers en naasten te helpen signalen te herkennen en contact te maken. *“Zelfs een kleine reactie kan al een groot verschil maken, de praatplaat geeft mij nieuwe ideeën om te proberen”*, aldus een deelnemer.

Anja Harlaar en
Simona van de Vinne

SABA:
Opleiding
Zorg & Welzijn

SABA: Opleiding
Casemanager/
zorgtrajectbegeleider

Samenwerking tussen UKON en ConsortiumBO: **wetenschappelijk onderbouwde kennis voor het MBO-onderwijs**

UKON en ConsortiumBO bundelen hun krachten om wetenschappelijk onderbouwde kennis beter toegankelijk te maken voor het middelbaar beroepsonderwijs. Consortium Beroepsonderwijs is een stichting die onderwijsprofessionals verbindt en onderwijsmateriaal en gevalideerde examens ontwikkelt – van, voor en door het beroepsonderwijs. Hun digitale platform, Digibib, wordt door maar liefst 45.000 studenten binnen zorg en welzijn gebruikt. Binnen deze Digibib hebben we bekeken hoe UKON-kennis optimaal geïntegreerd kan worden. Studenten worden via gerichte verwijzingen en links naar de UKON-website geleid voor verdere verdieping. Daarnaast is er een externe tegel toegevoegd in Digibib, waar UKON-tools en aanvullende informatie direct beschikbaar zijn. Ook kunnen docenten zo eenvoudig evidence-based materiaal in hun lessen verwerken.

“Alleen ga je sneller, samen kom je verder!”

Deze samenwerking speelt een cruciale rol in het versterken van de brug tussen wetenschap en praktijk. Door wetenschappelijke inzichten toegankelijk te maken binnen het MBO-onderwijs, worden toekomstige zorgprofessionals beter voorbereid op hun rol in de praktijk. Dit vergroot niet alleen de toepassing van nieuwe kennis, maar draagt ook bij aan een betere kwaliteit van zorg. Met deze stap zorgen UKON en ConsortiumBO ervoor dat evidence-based onderwijs direct impact heeft op de zorgprofessionals van morgen.

“Wij van het Consortium Beroepsonderwijs, afdeling Zorg en Welzijn zijn heel blij met de samenwerking met het UKON. Door de producten van hen wordt de kwaliteit van onze materialen beter.”

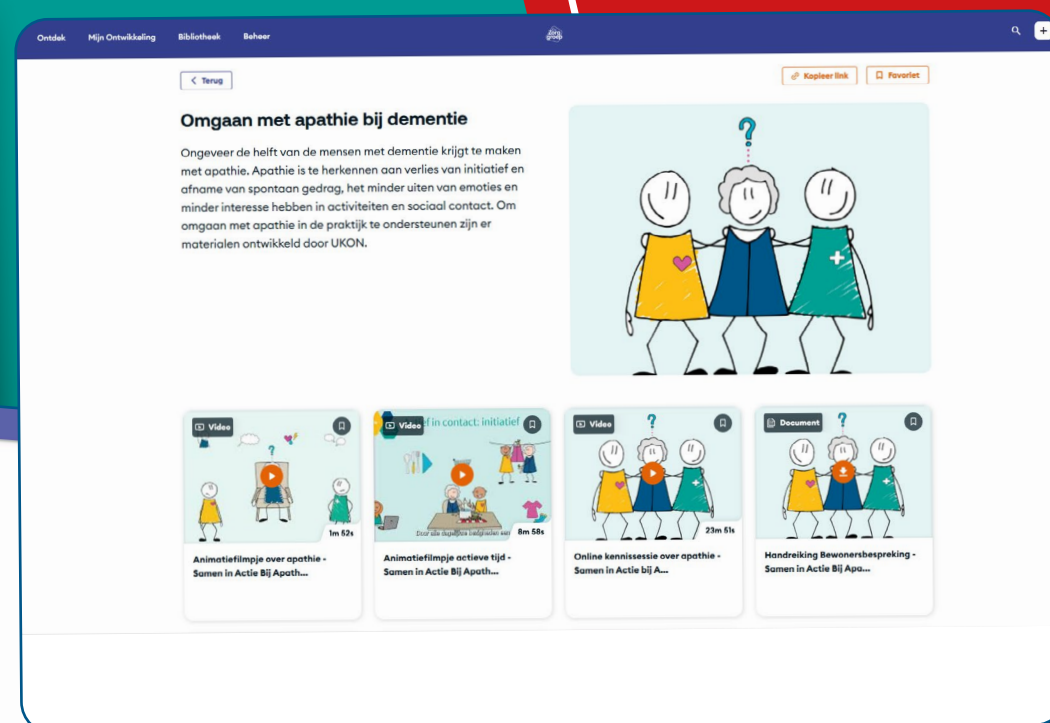
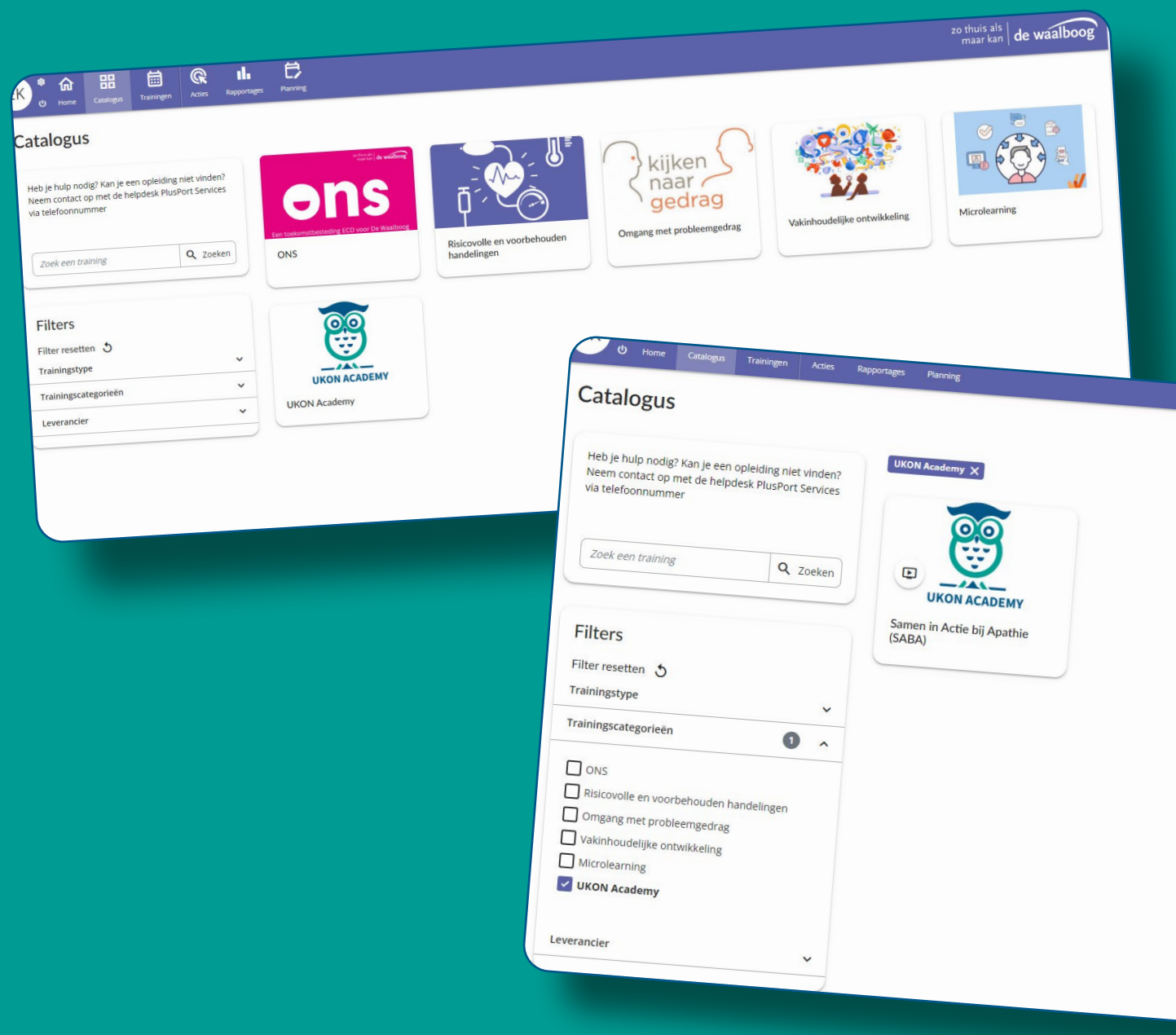
**CON
RTIUM
BEROE
PSOND
ERWIJS**

TROTS OP

UKON Academy onderdeel van leerplatform van De Zorggroep en De Waalboog

De UKON Academy ontwikkelt niet alleen scholing maar het denkt ook actief mee met aangesloten organisaties over integreren van het onderwijs in leerplatformen. Zo staat het onderwijs van de UKON Academy op de leerplatformen van De Zorggroep en De Waalboog.

RESULTATEN IN DE PRAKTIJK

Het implementeren van onderzoeksresultaten in de praktijk is de afgelopen jaren één van de focusspeerpunten van het UKON geweest. Niet voor niets, want implementatie is vaak een uitdaging binnen zorgorganisaties. Op diverse manieren wordt er aandacht en ondersteuning geboden aan medewerkers van UKON-organisaties om ze op weg te helpen met implementeren. Afgelopen jaar is de training *Op weg met Implementeren* ontwikkeld en gelanceerd. De pilot van deze training is met veel enthousiasme ontvangen. De UKON implementatiecoaches worden steeds vaker geraadpleegd voor advies en ook steeds eerder in het proces betrokken. Met name onderzoekers en aangesloten UKON-organisaties, maar ook de andere SANO-netwerken hebben de UKON-implementatiecoaches afgelopen jaar vaker benaderd.

Pilot training op weg met implementeren

In het najaar van 2024 was het zover: de pilot van de training Op weg met Implementeren ging van start! Deze training is gebaseerd op de succesvolle cursus van UNO-UMCG, en is verder ontwikkeld door de **implementatiecoaches** van UKON in samenwerking met de denktank Implementatie, bestaande uit voormalige leden van het UKON Expertteam Implementatie. Het resultaat is een waardevolle en op maat gemaakte training voor het UKON-netwerk.

Met 16 deelnemers uit zes verschillende organisaties – van projectleiders en kwaliteitsadviseurs tot verzorgenden en verpleegkundigen – zijn we in twee sessies aan de slag gegaan. Het doel was om met een eigen project stapsgewijs door het implementatieproces te werken en onderling ervaringen te delen over hoe verandering in de praktijk kan worden gerealiseerd.

De training was interactief, met een mix van theorie en diverse opdrachten. De deelnemers werkten zowel individueel als in groepen, met andere organisaties en in allerlei creatieve werkvormen. Er kwamen ballonnen, associatiekaartjes en een razendsnelle brainstorm aan te pas. Na deze intensieve sessies gingen de teams vol nieuwe inzichten en praktische tools naar huis, klaar om hun eigen projecten verder te brengen.

We kijken er enorm naar uit om komend jaar de training aan de UKON-organisaties aan te bieden en samen met (nog meer) organisaties aan de slag te gaan!

Voor meer informatie kun je contact opnemen met de postbus van UKON of neem een kijkje op de UKON Academy: **Op weg met implementeren**

Nicole Janssen

Simona van de Vinne

Bianca Gerritsen en Monique ten Böhmer, beide Clustermanager bij Zinzia Zorggroep, volgden de training ‘Op weg met implementeren’. Ze vertellen waarom ze deelnamen en wat deze training zo waardevol maakt.

Wat heeft jullie enthousiast gemaakt om deze training te volgen?

“Als clustermanagers nemen we deel aan diverse stuurgroepen en werkgroepen. We pakken dan vol enthousiasme een project aan en maken een mooi plan van aanpak, maar de implementatie blijft soms achter. Dat is jammer. Toen we deze training zagen wisten we daarom direct: ‘dat is iets voor ons!’ Ook omdat het om twee middagen ging was het goed te overzien om de training te volgen.”

Waarom vinden jullie dat mensen deze training zouden moeten volgen? Wat is de meerwaarde?

“De training helpt bij het gestructureerd starten van een project. Wie is de opdrachtgever, wat is de opdracht, wie zijn de stakeholders en hoe benader je hen effectief? Door hier goed over na te denken kom je er bijvoorbeeld misschien achter dat je elke stakeholder op een andere manier moet benaderen. Ook de combinatie van theorie en een helder stappenplan is heel fijn. Zo krijg je als deelnemer concrete handvatten om projecten succesvol te implementeren.”

Wat is jullie het meest bijgebleven van deze training?

“Tijdens de twee intensieve trainingsmiddagen werd veel stof behandeld in hoog tempo, maar de interactieve aanpak maakte het leerzaam. De samenwerking met professionals uit verschillende zorgorganisaties bood waardevolle inzichten. De belangrijkste les: altijd teruggaan naar de basis bij projectstart. Dit voorkomt dat je direct in de uitvoering duikt en helpt om doel en doelgroep scherp te houden. Binnen Zinzia willen we deze training in compacte vorm aanbieden aan Project- en Clustermanagers, zodat projecten gestructureerd worden opgezet met oog voor implementatie en borging.”

Ludieke acties om beleid levend te houden

“Tijdens de training dachten alle deelnemers ook na over creatieve manieren om implementaties levend te houden. Een ludiek voorbeeld: bij de invoering van hygiënemaatregelen bedachten we om een ‘mystery guest’ met teenslippers, een korte broek, lange gelakte nagels en grote oorbellen in gesprek te laten gaan over de hygiënevoorschriften. Dit soort creatieve acties helpen om beleid op een luchtige manier onder de aandacht te houden.”

Afweergedrag bij eten en drinken: Wat kan je doen?

Afweergedrag bij eten en drinken gaat over gedrag van iemand waardoor eten of drinken bemoeilijkt of verhinderd wordt. Afweergedrag komt regelmatig voor bij mensen met dementie en kan ernstige gevolgen hebben, zoals ondervoeding of uitdroging. Afweergedrag is complex en dynamisch. De onderliggende oorzaken van het afweergedrag beïnvloeden elkaar en zijn niet altijd makkelijk te achterhalen. Dit maakt het soms moeilijk om het probleem goed te analyseren en te bepalen welke interventie het beste past. Om dit beter te begrijpen, is onderzoek gedaan naar de frequentie, oorzaken en interpretatie van afweergedrag en de besluitvorming eromheen. Op basis van deze inzichten heeft onderzoeker Eline van Buuren in samenwerking met Charlotte van Corven van het IMPACT-team een toolkit ontwikkeld. Het IMPACT-team denkt mee met UKON-onderzoekers vanuit verschillende rollen. IMPACT staat voor **I**mplementatie, **M**bo-linking Pin, **A**cademy en **C**ommunicatie - **T**eam. Deze ondersteunt zorgverleners en naasten bij het signaleren, analyseren, behandelen en evalueren van afweergedrag. De toolkit is wetenschappelijk onderbouwd én direct toepasbaar in de praktijk. Een paar highlights vanuit het IMPACT-team:

- De materialen zijn mede ontwikkeld door onze implementatie- en onderwijsdeskundigen.
- Samen met de UKON Academy bieden we een online kennissessie aan.
- In samenwerking met onze communicatieadviseur en een vormgever zijn de materialen professioneel vormgegeven.

De toolkit is tot stand gekomen met input van cliëntvertegenwoordigers, behandelaren, experts en onderzoekers, waardoor deze goed aansluit bij de dagelijkse zorgpraktijk. Bekijk [hier](#) de toolkit afweergedrag bij eten en drinken.

“Ik vond het samenwerken met het IMPACT-team ontzettend fijn! Zij denken goed mee in bijvoorbeeld het kiezen van een geschikte vorm van communiceren van je onderzoeksbevindingen die aansluit bij de doelgroep die je beoogt te bereiken.

In mijn geval hebben we hier bijvoorbeeld over gebrainstormd en dit later verder uitgewerkt in concrete materialen. Ook heeft het IMPACT-team gelinkt naar een ontwerp bureau, zodat er een huisstijl ontworpen is voor de materialen. Ik ben ervan overtuigd dat dit de herkenbaarheid en professionaliteit van materialen zeer ten goede is gekomen.”

Eline van Buuren – Onderzoeker
Afweergedrag bij eten en drinken &
science practitioner bij De Waalboog

Praatpapier professioneel leiderschap

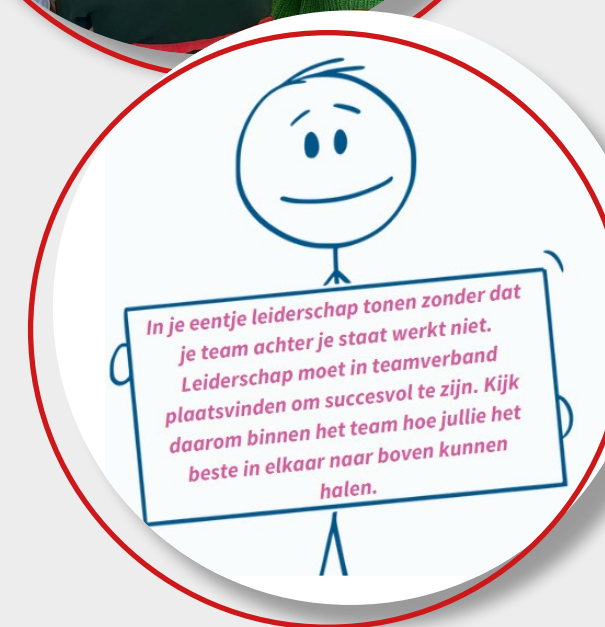
Hoe toon ik professioneel leiderschap? Heb jij je dit wel eens afgevraagd? In het UKON expertteam Verpleging & Verzorging (V&V) hebben we het veel over deze vraag gehad. Er bleek nog geen handige tool te zijn om professioneel leiderschap te bespreken in je team en daarom heeft het expertteam V&V het Praatpapier professioneel leiderschap ontwikkeld. De initiatiefnemers waren Ivonne Evers (kwaliteitsverpleegkundige Zinzia), Francis Bos (kwaliteitsverpleegkundige Kalorama) en Jolanda Uijen (beleidsmedewerker De Waalboog).

Het doel van het praatpapier is om teams te ondersteunen in het zich bewust worden van het feit dat zij professioneel leiderschap hebben en dit ook mogen tonen. Professioneel leiderschap is het nemen van initiatief en het voeren van regie in je dagelijks werk, waarbij je invloed uitoefent op zowel de zorg/begeleiding dicht bij de cliënt als de strategische richting van de zorgorganisatie waarin je werkt en daarbuiten. Belangrijke thema's zijn: herkennen van professioneel leiderschap, invloed op kwaliteit van zorg en leiderschap binnen je team.

Op 6 juni heeft het expertteam V&V het praatpapier gelanceerd tijdens een workshop op het Kennisfestival van Attent en op 13 november verzorgden zij een workshop over het praatpapier tijdens het UKON V&V Café. Op beide momenten deelde Sandra Pasma (verzorgende De Waalboog) de eerste ervaringen met het praatpapier in haar team. Het bleek dat haar teamleden bij leiderschap dachten aan 'de baas spelen'. In het gesprek kwamen zij erachter dat het bijvoorbeeld gaat om opkomen voor de bewoner en dat zij al op verschillende manieren leiderschap toonden.

Sandra vertelt:

‘Professioneel leiderschap stimuleert groei, open communicatie en het nemen van verantwoordelijkheid.’

Zelf aan de slag met het praatpapier?

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Het onderzoeksprogramma Ouderen- en Langdurige zorg bestaat uit zes deelprogramma's. Drie hoogleraren en tien senior onderzoekers begeleiden op bevlogen wijze het team van 22 onderzoekers en 32 promovendi. In 47 onderzoeksprojecten zijn we actief en we hebben 58 publicaties opgeleverd. We werken samen met de academische werkplaatsen ouderenzorg van SANO en met andere universiteiten en kennisinstituten. Een stevige basis die mede mogelijk maakt dat we dit jaar als hoofd- of als medeaanvrager € 2.656.836,25 aan subsidies gehonoreerd hebben gekregen.

Overzicht programmalijnen en programmaleiders

Welbevinden
Prof. dr. Debby Gerritsen
Ouderenpsycholoog

Dementie op oudere leeftijd
Dr. Marieke Perry
Huisarts

Palliatieve zorg
Prof. dr. Raymond Koopmans
Specialist ouderengeneeskunde

Dementie op jongere leeftijd
Dr. Christian Bakker
GZ-psycholoog

Neurologische aandoeningen
Dr. Jan Lavrijsen
Specialist ouderengeneeskunde

Verzorging en verpleging
Dr. Anke Persoon
Verplegingswetenschapper

Onderzoeksprogramma Dementie op jonge leeftijd

Binnen dit onderzoeksprogramma staat het verbeteren van de ondersteuning voor mensen centraal bij wie de eerste symptomen van dementie vóór hun 65e levensjaar optreden. Het onderzoek binnen dit programma richt zich op de ontwikkeling en evaluatie van psychosociale interventies voor zowel mensen met dementie als hun naasten en zorgprofessionals. Daarnaast wordt onderzocht hoe zorg en ondersteuning voor deze doelgroep het best georganiseerd kunnen worden. Binnen het onderzoeksprogramma wordt veel samengewerkt met andere centra zoals het Alzheimer Centrum Limburg en het Alzheimercentrum Erasmus MC.

prof.dr. Christian Bakker,
*hoogleraar zorg en ondersteuning
bij dementie op jonge leeftijd &
programmaleider Dementie op jonge
leeftijd*

Britt Appelhof,
Postdoctoraal onderzoeker

Rianne de Heus,
*Consortiummanager YOD-INCLUDED &
Postdoctoraal onderzoeker*

UITGELICHT PROGRAMMA

Bo Smeets
Alzheimer Centrum Limburg

Merwin Mortier
UKON/Radboudumc

Sophie van Westendorp
UKON/Radboudumc

Maud Ritzen
Alzheimer Centrum Limburg

Hanna Bodde
Erasmus MC

Nynke Hosseinion – Schilder
UKON/Radboudumc &
De Wever

Jasper Maters
UKON/Radboudumc

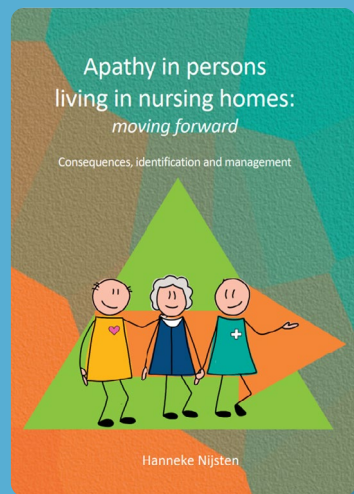
Zo werkt Bo Smeets (Alzheimer Centrum Limburg) aan de ontwikkeling van het WERKDEM-kompas, een ondersteuningstool voor de werkplek. Dit instrument helpt mensen met dementie om langer aan het werk te blijven of een passend alternatief te vinden. Binnen het YOD-INCLUDED project, wat vanuit dit onderzoeksprogramma wordt gecoördineerd, onderzoekt Merwin Mortier hoe mensen met dementie en hun naasten de ontvangen hulp en ondersteuning ervaren, met speciale aandacht voor mensen met een migratieachtergrond. Sophie van Westendorp richt zich op het versterken van de regionale samenwerking rondom de zorg voor deze doelgroep, terwijl Maud Ritzen (Alzheimer Centrum Limburg) onderzoekt hoe beter in de zorgbehoeften van gezinnen waarvan een van de gezinsleden met dementie kan worden voorzien door de inzet van psychosociale interventies. Hanna Bodde (Erasmus MC) werkt aan het verkleinen van de kloof tussen het diagnosetraject op de geheugenpoli en de zorg die daarna volgt.

Eind 2024 is Nynke Hosseinion – Schilder gestart, als buitenpromovenda ondersteund door De Wever, Beweging 3.0 en De Waalboog, binnen het YOD-INCLUDED project. Zij doet een studie naar het verbeteren van familieparticipatie in woonzorglocaties met een gespecialiseerd zorgaanbod. Daarnaast onderzoekt Jasper Maters binnen het Care4YoungDem project hoe proactieve zorgplanning en gezamenlijke besluitvorming bij dementie op jonge leeftijd verbeterd kunnen worden—een thema waar nog relatief weinig over bekend is.

Door de inzichten uit deze studies kunnen de zorg en ondersteuning voor mensen met dementie op jonge leeftijd verder worden verbeterd. Dit draagt bij aan een hogere kwaliteit van leven voor zowel de betrokkenen als hun naasten en helpt zorgprofessionals om beter in te spelen op de specifieke behoeften van deze doelgroep.

Promotie Hanneke Nijsten

Op 26 maart 2024 heeft Hanneke Nijsten haar proefschrift “Apathy in persons living in nursing homes. Consequences, identification and management” met succes verdedigd. In haar onderzoek bleek er bij ongeveer de helft van de verpleeghuisbewoners in Nederland sprake van apathie is. Apathie uit zich in verminderd initiatief, interesse en emoties. Om beter inzicht te krijgen in de gevolgen van apathie bij deze mensen heeft ze onderzoek gedaan naar de relatie tussen apathie en het risico op overlijden, en de relatie tussen apathie en de ervaren kwaliteit van leven. Daarnaast heeft ze de methodiek SABA ontwikkeld en de haalbaarheid hiervan onderzocht.

‘Door apathie te herkennen en waar mogelijk te onderbreken dragen we bij aan de kwaliteit van leven van iemand die in het verpleeghuis woont. Die ‘succes-momentjes’ kunnen stimulerend werken en daarmee het welbevinden vergroten, zowel voor de mensen met apathie zelf als voor de naasten en zorgmedewerkers’.

Wil je meer weten over het proefschrift van Hanneke? Bekijk dan hier de [publiekssamenvatting](#) of het [gehele proefschrift](#)!

SABA: Samen in Actie Bij Apathie

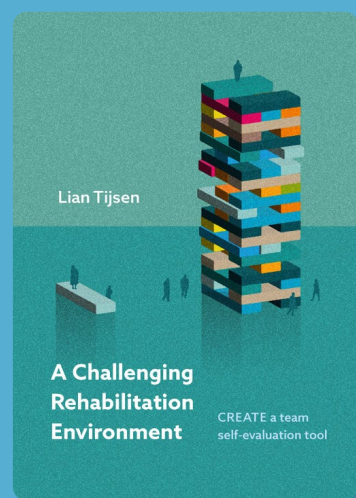
Het herkennen en omgaan met apathie kan lastig zijn voor naasten en zorgverleners. Om het opmerken, onderzoeken en omgaan met apathie bij mensen met dementie in een verpleeghuis te ondersteunen is de praktische interventie ‘Samen in Actie bij Apathie’ (SABA) ontwikkeld. De materialen en werkwijze zijn samen met naasten en zorgmedewerkers ontwikkeld, getest en verbeterd. [Bekijk](#) de tool Samen in Actie bij Apathie (SABA).

Lees [hier](#) het hele interview

Promotie Lian Tijssen

Op 11 september 2024 heeft Lian Tijssen, onderzoeker en UKON science practitioner bij De Zorgboog, haar proefschrift “A Challenging Rehabilitation Environment; CREATE a team self-evaluation tool” met succes verdedigd aan de Universiteit Leiden. Lian richtte haar onderzoek bij Universitair Netwerk voor de Care sector Z-H op het concept van een uitdagend revalidatieklimaat in de geriatrische revalidatiezorg, waarbij verschillende factoren samenkomen om optimale revalidatieresultaten te bevorderen. Hierbij keek Lian naar vragen zoals; Hoe kan een oudere het beste herstellen op de revalidatieafdeling, en wat zijn hiervoor belangrijke voorwaarden?

Wil je meer weten over het proefschrift van Lian? Bekijk dan hier het [proefschrift](#)!

Wil je aan de slag met de **CREATE-tool**?
Bekijk hem dan op onze website.

UKON-onderzoekers vallen in de prijzen

Lenny Tange & het SBAR-project winnen de Waal Professionaliseringsprijs

Het SBAR-project speelt in op een cruciale behoefte: het verbeteren van communicatie tijdens ongeplande zorgsituaties in verpleeghuizen. In zulke situaties is een effectieve communicatie en heldere overdracht van groot belang om de veiligheid en zorgkwaliteit voor bewoners te waarborgen. Tijdens het congres Over de Bogen is het SBAR-project van promovenda Lenny Tange, dat zij samen uitvoert met Marleen Lovink, Elcke Karthaus en Annelien Van Heumen, bekroond met de Waal Professionaliseringsprijs. Tijdens dit congres worden prijzen voor de meest waardevolle zorgideeën uitgereikt. Meer weten over de [SBAR](#)?

‘De implementatie van de SBAR-Methode helpt zorgverleners om efficiënt en op een gestructureerde wijze een overzicht van de situatie te krijgen, efficiënt en gestructureerd te handelen bij ongeplande situaties, van een pijnlijke knie tot hoge bloedsuiker tot onrust. Het biedt een oplossing voor ongestructureerde meldingen waarbij relevante gegevens worden gemist.’

Lees [hier](#) het hele interview

Hanneke Nijsten wint de Myrra Vernooij-Dassen publicatieprijs

De Myrra Vernooij-Dassen publicatieprijs wordt jaarlijks toegekend aan promovendi of recent-gepromoveerden die een artikel publiceren met grote wetenschappelijke of maatschappelijke impact op het gebied van dementie en/of cognitieve veroudering. Hanneke ontving de prijs voor haar onderzoek naar apathie bij mensen met dementie in het verpleeghuis. Dit waardevolle onderzoek heeft niet alleen nieuwe inzichten opgeleverd, maar leidde ook tot de realisatie van de UKON-tool Samen in Actie Bij Apathie (SABA).

Meer weten over de tool [SABA](#)?

Samenwerkende Academische Netwerken Ouderenzorg (SANO)

SANO vormt de verbindende schakel tussen de zes Academische Netwerken Ouderenzorg in Nederland, die ieder een samenwerkingsverband vormen tussen een

universiteit of universitair medisch centrum en zorgorganisaties in de regio. Het UKON is er hier één van. De samenwerking binnen SANO leidt tot een grotere beschikbaarheid van kennis voor professionals in het hele land. Door de nauwe samenwerking tussen wetenschappers en professionals zorgen wij voor een effectieve kennisontwikkeling, kennisverspreiding en kennisimplementatie. SANO bestaat uit:

De academische werkplaats UKON ontvangt jaarlijks financiering van ZonMw in opdracht van het ministerie van VWS. Hiermee wordt gewerkt aan de opbouw van de kennisinfrastructuur binnen het programma Kennisinfrastructuur Academische Werkplaatsen Ouderenzorg.

TROTS OP

Nieuwe editie Kennisagenda Langdurige Ouderenzorg 2024

De zes samenwerkende Academische Werkplaatsen Ouderenzorg (SANO) lanceerden in 2022 een Kennisagenda Langdurige Ouderenzorg. Jaarlijks verschijnt er tijdens de SANO Wetenschapsdag een update van deze Kennisagenda. In de nieuwe editie van oktober 2024 zijn drie nieuwe thema's aan de Kennisagenda toegevoegd. Het gaat om de thema's Dementie op jonge leeftijd, Interprofessioneel samenwerken en Samen beslissen.

Meer weten over de kennisagenda?
Lees [hier](#) verder.

Het SANO-communicatiesymposium: communicatie in de ouderenzorg is 'een vak apart'

Hoe bereik je de zorgmedewerkers die al een overvol dagprogramma hebben? Welke tools spreken hen aan? Intranet, nieuwsbrieven, of toch een filmpje of een e-learning? Hoe houd je de informatie voor de medewerkers in de organisatie eigenlijk aantrekkelijk en behapbaar? Hoe houd je hen geïnspireerd en open voor 'leren' of het opdoen van nieuwe kennis?

Soms best een ingewikkeld vraagstuk, waar geen pasklaar antwoord op te vinden is. Daarom organiseerden we in samenwerking met de zes academische netwerken ouderenzorg, verenigd in SANO, in februari 2024 een gezamenlijk symposium voor communicatieprofessionals van de aangesloten zorgorganisaties.

Benieuwd naar het communicatiesymposium? Bekijk [hier](#) de aftermovie.

TROTS OP

Eén jaar na erkenning Kenniscentrum LBS: Hoe gaat het nu?

In 2023 is het Kenniscentrum voor mensen met een Langdurige Bewustzijnsstoornis (LBS) erkend als onderdeel van het doelgroepennetwerk LBS. Samen met de erkende expertisecentra - de doelgroepexpertisecentra (DEC) en regionaal expertisecentra (REC) - wordt er verder gebouwd aan een passende en duurzame infrastructuur voor deze laag volume, hoog complexe (LVHC) doelgroep.

Afgelopen jaar is het Kenniscentrum LBS uitgebreid met een aantal nieuwe gezichten:

Bureau Kenniscentrum LBS

Dr. Willemijn van Erp
Specialist ouderengeneeskunde
& associate professor

Drs. Berno Overbeek
Specialist ouderengeneeskunde

Dr. Marjon Kamp
Netwerkmanager

Dr. Dominique Lescure
Netwerkcoördinator

TROTS OP

Eén jaar na erkenning Kenniscentrum LBS: Hoe gaat het nu?

Binnen het Kenniscentrum LBS zijn er diverse werkgroepen ingericht om de doelen te realiseren, namelijk het ontwikkelen en delen van kennis en kunde van zorg voor en ondersteuning van mensen met LBS en hun naasten. De werkgroep *Competenties & Scholing* startte het afgelopen jaar met de ontwikkeling van een landelijk scholingsprogramma LBS en sprong in op acute scholingsbehoeftes door intervisiemomenten over de zorgketen heen te organiseren. Ook is de werkgroep *Grensoverschrijdend gedrag door naasten* opgericht. Er wordt bekeken hoe de begeleiding van naasten vanaf het begin van de keten beter ingericht kan worden om grensoverschrijdend gedrag op een later moment te voorkomen.

Zo spelen we direct in op de behoeften uit de praktijk. Dit werd ook onderschreven door ZonMw, zoals uitgelicht in de reactie op het jaarverslag 2024 van ZonMw (contactpersoon Machel Nuyten-Tjondronegoro, senior programmamanager):

“De programmacommissie is onder de indruk van de wijze waarop het kennisnetwerk probeert aan te sluiten op de vragen die men in de praktijk heeft en de behoeften van cliënten.”

MET-LBS

Het Mobiel Expert Team Langdurige Bewustzijnsstoornissen (MET-LBS) is een landelijk opererend team van gespecialiseerde experts die zorgverleners diagnostische en therapeutische ondersteuning biedt en meedenkt bij morele dilemma's. Het MET-LBS team is in 2024 structureel ingebed bij het Radboudumc en wordt vanuit daar gecoördineerd. Afgelopen jaar is er gewerkt aan de bekendheid en vindbaarheid van het MET-LBS.

[Website](#)

[LinkedIn](#)

Gehonoreerde subsidies 2024

UKON Hoofdaanvrager

Titel	Ingediend bij/financier	Hoofd-aanvrager	Mede-aanvrager(s)	Betrokken UKON-organisaties	Betrokken overige organisaties	Programma-leider UKON	Subsidie-bedrag totaal
MediaThera: Mediatieve Therapie bij probleemgedrag van mensen met dementie in verpleeghuizen	ZonMw, Kennis-ontwikkeling Passende Zorg binnen de Wet Langdurige Zorg	Debby Gerritsen – UKON/Radboudumc		SVRZ, ZZG Zorggroep		Christian Bakker	€ 499.961,00
Kennisinfra subsidie UKON	ZonMw, Ministerie van VWS	Debby Gerritsen, Marlies van Kordelaar – UKON/Radboudumc	Alle UKON-organisaties				€ 918.640,00
Passende zorg gekoppeld aan kennisinfra subsidie UKON	ZonMw, Ministerie van VWS	Debby Gerritsen, Marlies van Kordelaar – UKON/Radboudumc	Alle UKON-organisaties				€ 100.000,00
Totaal							€ 1.518.601

UKON Medeaanvrager

Titel	Ingediend bij/financier	Hoofd-aanvrager	Mede-aanvrager(s)	Betrokken UKON-organisaties	Betrokken overige organisaties	Programma-leider UKON	Subsidie-bedrag totaal	Subsidiebedrag deel UKON
Passende Zorg in de verpleging en verzorging	ZonMw/Beter laten, beter doen	Harduine Velmans, Attent	Anke Persoon, Marleen Lovink – UKON/Radboudumc	Attent	HAN, ROC, UMCG	Anke Persoon	€ 250.000,00	€ 159.000,00
In-Touch: Implementation of a person-centered palliative care iNtervention To imprOve comfort, QUality of Life and social engagement of people with advanced dementia in Care Homes / EU-grant	EU Horizon	University College Cork	Jenny van der Steen – UKON/Radboudumc	-		Raymond Koopmans	€ 7.429.207,00	€ 897.813,25
MINDD: Assistive Technologies for Dementia: Measuring Interactions with Novel Devices for Dementia	Health-Holland	UMCG	UNO-UMCG, Hanzehogeschool Groningen, Radboud (Debby, Roeslan), Valtes Care, 2M engineering Ltd			Debby Gerritsen	€ 600.000,00	€ 30.000,00
Academische Werkplaats Huisartsenzorg Radboudumc	ZonMW, Doorontwikkeling Academische Werkplaatsen Huisartsenzorg 2024	Schers, H.	Debby Gerritsen – UKON/Radboudumc			Debby Gerritsen	€ 2.789.329,00	-
Academische Werkplaats Wijkverpleging Nijmegen	ZonMW, V&V, AW Wijkverpleging	HAN, Nieuwboer M.	Debby Gerritsen UKON/Radboudumc	Attent, ZZG Zorggroep		Debby Gerritsen	€ 1.080.000,00	€ 51.422,00
Totaal							€ 12.148536	€ 1.138.235.25

Totaal subsidiebedrag dat UKON ontvangt is dus € 2.656.836,25 euro.

ONDERZOEK IN DE PRAKTIJK

UKON stimuleert onderzoek in de praktijk op verschillende manieren. De belangrijkste manier is het faciliteren van een science practitioner voor één dag in de week. De science practitioner fungeert als een vliegwiel in het verbinden van praktijk en onderzoek binnen de zorgorganisatie. Deze bevlogen professionals laten zorgteams kennis maken met onderzoek, halen praktijkvragen op en werken aan lokale onderzoeks- en kennisagenda's. Daarnaast zoeken ze naar mogelijkheden om implementatie van nieuwe kennis aan te jagen. De science practitioners vormen een netwerk waarin van elkaar leren en delen centraal staan.

Attent: van praktijkinitiatieven tot wetenschappelijk onderzoek

Simona van de Vinne, netwerkcoördinator bij UKON, werkt één dag per week als science practitioner (SP'er) bij Attent Zorg en Behandeling. Een van haar taken is het ophalen van onderzoeksvragen uit de praktijk en het stimuleren van praktijkgericht onderzoek.

Een inspirerend voorbeeld is het onderzoek naar complementaire zorg van verzorgende IG Tessa de Wit. Vanuit haar passie en scholing wilde Tessa een kleinschalig praktijkonderzoek starten. In gesprekken met Simona werd haar onderzoeksvraag concreter. Tegelijkertijd liep er binnen UKON een projectvoorstel over complementaire zorg vanuit Els Derksen (SP'er bij Liemerij en Kalorama). Dit bracht Simona en Tessa met elkaar in verbinding, waardoor Tessa's idee onverwachts uitgroeide tot deelname aan een wetenschappelijk onderzoek. Inmiddels is het project gestart, waarin Tessa samen met Carla Peters als interne coach en Jackelien Matthijse (verpleegkundig specialist) als projectleider een belangrijke rol spelen.

Tessa de Wit & Carla Peters

Wat is jullie eerste indruk van deelname aan onderzoek?

"Het begon als een idee tijdens de opleiding complementaire zorg en nu zijn we vol enthousiasme gestart. Ons doel is de implementatie van aromazorg en massage in de zorg."

Welke uitdagingen zijn jullie tegengekomen?

"We ontdekten dat er nog veel werk nodig is om complementaire zorg goed te integreren. Het onderzoek is nog in de beginfase, daardoor is het voor de collega's nog niet helemaal zichtbaar. Niet alle collega's staan achter het toepassen van

complementaire zorg en zien niet altijd de meerwaarde ervan in. Tijdens het onderzoek kwamen wij erachter dat wij het liefst meer tijd voor complementaire zorg willen hebben, omdat je ziet wat het voor het welzijn van de cliënt kan betekenen."

Wat hopen jullie te bereiken?

"Wij willen complementaire zorg als vast onderdeel in de dagelijkse praktijk borgen. Door successen zichtbaar te maken, hopen we dat collega's de positieve impact op cliënten ervaren en ondersteunen."

UKON science practitioner bij De Zorggroep: Maarten de Rooy en Joyce Melis

Sinds mei 2023 mogen wij ons Science Practitioners van de Zorggroep noemen. Tijdens ons eerste jaar in onze rol merkten we dat er voldoende enthousiasme was m.b.t. wetenschappelijk onderzoek binnen de organisatie en er ook al genoeg initiatieven liepen. Tijdens onze analyse merkten we echter op dat het overzicht en de samenwerking tussen verschillende afdelingen verbeterd kon worden. Daarnaast bleken sommige waardevolle initiatieven door tijdgebrek niet verder ontwikkeld te zijn en was een groot deel van de medewerkers nog niet op de hoogte van de wetenschapscommissie, haar functie en de mogelijkheden die samenwerking met bijvoorbeeld een UKON kan bieden.

De wetenschapscommissie was zoekende in haar functie en het was voor de leden niet altijd duidelijk wat hun specifieke rol hierin was. Daarom hebben we de werkwijze herzien, waarbij de samenstelling is veranderd en kennisgroepen zijn gestart welke gekoppeld zijn aan de aandachtsgebieden van De Zorggroep. Wij hebben als SP'er een initiërende en faciliterende rol vervuld bij de implementatie van de nieuwe werkwijze en het opstarten van de kennisgroepen.

De multidisciplinaire kennisgroepen hebben een goede start gemaakt waarbij al kleine succesjes behaald zijn zoals adviezen t.a.v. het gebruikmaken van UKON-tools en delen van onderzoeksresultaten.

Het geeft ons veel voldoening om de dagelijkse praktijk en onderzoek dichterbij elkaar te brengen; om initiatieven vanuit de werkvloer te koppelen aan onderzoek en anderzijds onderzoeksresultaten op een laagdrempelige manier naar de praktijkvloer te brengen. We kijken er naar uit om de wetenschapscommissie, de kennisgroepen en de meerwaarde van onderzoek meer bekendheid te geven en zodoende 'wetenschap' meer te integreren binnen de organisatie.

Science practitioners

Simona van de Vinne
Netwerkoördinator
Attent Zorg en Behandeling

Anouk Pijpers
Ergotherapeut
Zinzia

Caroline Tittelbach
Beleidsmedewerker Kennismanagement
De Waalboog

dr. Chantal Sluijsmans
Geestelijk verzorger
Thebe

Coby Nell PhD MCM
Projectleider
Norschoten

Eline van Buuren MSc
Logopedist
De Waalboog

dr. Els Derksen
Verplegingswetenschapper
Kalorama & Liemerij

Iris Brugmans MSc
Adviseur Beleid en Zorg
Zorggroep Elde Maasduinen

Josanne Koç-van Egeraat MSc
Ergotherapeut
tanteLouise

Joyce Melis MSc
Geriatriefysiotherapeut
De Zorggroep

dr. Kristel Kalkers
GZ-psychooloog
Mijzo

Lenni Boogaard-Hengst MSc
Geriatriefysiotherapeut
SVRZ

Lian Tijsen MSc
Onderzoeker & Geriatriefysiotherapeut
De Zorgboog

Maarten de Rooy MSc
Geriatriefysiotherapeut
De Zorggroep

Marèll Eshuis MSc
Fysiotherapeut
Zinzia

dr. Mariëlle Olthof-Nefkens
Logopedist
Zorggroep Maas en Waal

Mariska Haazen MSc
Geriatriefysiotherapeut
Archipel

Marlies Keim MSc
Logopedist
ZZG Zorggroep

Mieke Koning-van Zuilen MSc
Geriatriefysiotherapeut
Zorgcentra De Betuwe

Sanne Lindner
Facilitair Backoffice
Zinzia

Susanne Smits MSc
Geriatriefysiotherapeut
Zinzia

drs. Yoni Sep
Psycholoog
tanteLouise

Nadine Smulders
Senior verpleegkundige
De Wever

KENNIS DELEN EN LEREN VAN ELKAAR TUSSEN UKON- ORGANISATIES

Voorzitters van de wetenschapscommissies uit de zorgorganisaties kiezen samen de meest actuele en relevante thema's die roepen om het bundelen van praktijkervaring, expertise en bestaande kennis. Expertteams werken over de UKON-organisaties heen samen aan onder andere factsheets, handreikingen, adviezen en zorgprogramma's. Daarnaast worden er netwerkbijeenkomsten en webinars georganiseerd.

Expertteams

Om bestaande expertise te bundelen of relevante vragen over een zorgonderwerp te beantwoorden zijn expertteams samengesteld. Expertteamleden komen uit de verschillende zorgorganisaties en hebben verschillende disciplines en achtergronden zoals psychologen, paramedici, verpleegkundigen, maar ook leidinggevendenden, projectleiders en beleidsmedewerkers. Zij ontwikkelen tools, handvatten en producten die door alle UKON-organisaties toegepast kunnen worden. Daarnaast organiseren ze netwerkbijeenkomsten en webinars over een relevant thema.

UKON is 2024 gestart met zeven expertteams. Det expertteams Delier en Implementatie zijn in 2024 afgerond omdat hun opdracht is voltooid.

Zorgtechnologie en Innovatie

Verpleging & Verzorging (V&V)

Geriatrische Revalidatie Zorg (GRZ)

Psychologen

Extramurale behandeling

Aan de slag met de UKON-toolkit delier

Het UKON-expertteam Delier heeft in het afgelopen jaar de UKON Toolkit Delier geactualiseerd. Deze toolkit biedt zorgprofessionals praktische handvatten voor het verbeteren van de multidisciplinaire zorg rondom delier, met een sterke focus op preventie, tijdige herkenning en adequate behandeling.

Wat is er vernieuwd?

Bij de actualisatie hebben we waardevolle aanvullingen gedaan, waaronder:

- Meer praktijkvoorbeelden vanuit UKON-organisaties, zoals passende delierprotocollen en informatiefolders voor naasten.
- Een geactualiseerde leidraad delier, afgestemd op vier nieuwe richtlijnen. Hierin is extra aandacht besteed aan:
 - Delier bij dementie
 - Delier in de palliatieve en terminale fase
 - Nieuwe instrumenten voor herkenning en diagnostiek
 - Het belang van en tips voor nazorg

Toepassing in de praktijk

Om de kwaliteit van zorg te verbeteren, moedigen we organisaties aan om de vernieuwde toolkit actief te implementeren. We roepen zorgprofessionals op om samen te evalueren of bestaande protocollen up-to-date zijn en te onderzoeken wie binnen hun teams zich met delier bezighoudt. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat de nieuwste kennis en hulpmiddelen breed worden ingezet en optimaal bijdragen aan betere zorg voor mensen met een delier. Met deze actualisatie zetten we samen een belangrijke stap in het versterken van de zorg voor kwetsbare ouderen en andere risicogroepen.

Wil je meer weten over de **Toolkit Delier** of wil je zelf aan de slag?

Aan de slag met de UKON-toolkit delier

“In het afgelopen jaar hebben we bij De Waalboog met een multidisciplinaire werkgroep met enthousiasme gewerkt aan de implementatie van de UKON Toolkit Delier. Deze toolkit biedt zorgprofessionals heldere handvatten en praktische richtlijnen voor de zorg rondom delier, met aandacht voor preventie, tijdige herkenning en passende behandeling. We zijn ervan overtuigd dat de implementatie van de UKON Toolkit Delier een waardevolle bijdrage levert aan het bieden van goede zorg aan bewoners met (een vermoeden van) een delier. Door bestaande evidentie op maat toe te passen binnen onze organisatie, vermijden we het opnieuw uitvinden van het wiel en zetten we concrete stappen om de evidentie van goede delierzorg duurzaam te verankeren in de basiszorg.

De toolkit is goed ontvangen door zowel zorgmedewerkers als behandelaren en heeft het multidisciplinair samenwerken op dit thema versterkt. Het biedt niet alleen structuur voor protocollen en folders, maar vormt ook de basis voor scholing en kennisdeling binnen teams.

Vanuit de UKON Toolkit Delier hebben we ervoor gekozen om passende producten voor onze organisatie te ontwikkelen. Dit heeft geleid tot een interactief en leesbaar protocol, een folder voor naasten en bewoners, aanpassingen in het elektronisch cliëntdossier en een train-de-trainer workshop voor verpleegkundigen.

Met deze stappen blijven we bouwen aan de continue verbetering van de zorgkwaliteit voor kwetsbare ouderen, waarbij wetenschappelijke inzichten toegepast worden in de praktijk.”

Caroline Tittelbach, science practitioner de Waalboog

Nieuwe tools in 2024: SPAN+ Thuis & SPAN+ Verpleeghuis, SABA Thuis & SABA Onderwijs

SPAN+ Thuis & SPAN+ Verpleeghuis

Dementie heeft ingrijpende gevolgen voor het dagelijks leven. In de zorg en ondersteuning voor mensen met dementie ligt veel nadruk op het oplossen van problemen en dingen die niet meer lukken. Voor het welbevinden van mensen met dementie is het ook belangrijk te focussen op wat iemand wél kan, op het versterken van de eigen kracht. Eigen kracht gaat over de thema's eigenwaarde, jezelf zijn, keuze en controle, en nodig en nuttig.

Met het SPAN+ programma wordt bewust stilgestaan bij wensen, behoeften en mogelijkheden van de persoon met dementie. Binnen het SPAN+ programma zijn er twee versies ontwikkeld: SPAN+ Thuis en SPAN+ Verpleeghuis om zowel eigen kracht van mensen met dementie in de thuissituatie en in het verpleeghuis te stimuleren. Voor beide versies zijn materialen ontwikkeld zoals een werkboek, een handreiking en verschillende korte video's.

Lees hier meer over de [SPAN+ Thuis](#) & [SPAN+ Verpleeghuis](#) en ga zelf aan de slag.

De UKON-kenniswaaier

Of het nou gaat om de thema's depressie, dementie (op oudere en jonge leeftijd), antipsychotica of delier, onze kenniswaaier geeft overzichtelijk weer welke tool(s) een zorgverlener kan inzetten. In de kenniswaaier staat elke tool kort omschreven, er is direct te zien voor welke doelgroep deze bestemd is én wie ermee kan werken. Via de QR-code kom je op de toolspagina waar je informatie en materialen (zoals trainingen, zorgprogramma's, handreikingen en e-learnings) kunt inzien.

Bekijk de UKON-kenniswaaier

Vraag de UKON-kenniswaaier **aan!**

Nieuwe tools in 2024:

SPAN+ Thuis & SPAN+ Verpleeghuis, SABA Thuis & SABA Onderwijs

SABA-Thuis

Met de nieuwe interventie Samen in Actie Bij Apathie Thuis (SABA-Thuis) is er nu ook voor in de thuissituatie een werkwijze met passende materialen beschikbaar voor het opmerken, onderzoeken en onderbreken van apathie bij mensen met dementie.

SABA-Thuis is ontwikkeld samen met mensen met dementie en hun naasten, casemanagers dementie/zorgtrajectbegeleiders en zorgmedewerkers, en sluit daarom goed aan bij hun wensen en behoeften.

SABA-Onderwijs

Ondersteunend aan de interventie is er gelijktijdig onderwijsmateriaal over apathie bij dementie ontwikkeld, genaamd SABA-Onderwijs. SABA-Onderwijs bestaat uit onderwijsmateriaal voor zorg & welzijnsopleidingen en voor de opleidingen tot casemanager dementie/zorgtrajectbegeleider. Daarnaast zijn er nascholingen ontwikkeld voor zorgorganisaties en casemanagers dementie/zorgtrajectbegeleiders.

Lees hier meer over [SABA Thuis](#) en [SABA Onderwijs](#) en ga zelf aan de slag.

TROTS OP

UKON V&V Café: Verbinden & Versterken

Wat een inspirerende dagen waren het! Tijdens de drie edities van het V&V Café in Nijmegen, Steenbergen en Den Bosch mochten we in totaal 160 deelnemers verwelkomen. Verzorgenden, verpleegkundigen, studenten en stagiaires uit de langdurige ouderenzorg deelden ervaringen, leerden van elkaar en deden nieuwe inzichten op. Het programma stond bol van inspirerende praktijkvoorbeelden en onderzoek, met als hoogtepunten een feestelijke lunch en een gezellige pubquiz die zorgden voor veel energie en verbondenheid.

Het V&V-café was extra bijzonder, omdat we afscheid namen van Anke Persoon, die met pensioen ging na jarenlange inzet voor de V&V in de langdurige ouderenzorg. Het programmaleiderschap van het UKON-onderzoeksprogramma Verzorging & Verpleging werd overgenomen door dr. Marleen Lovink. Anke deelde tijdens haar plenaire presentatie een krachtige boodschap:

‘Ken je opties, wees bewust bekwaam, deel je expertise, zoek support, werk samen, neem leiderschap en pak je zeggenschap. Met minder verzorgenden en verpleegkundigen in de teams van de toekomst is het essentieel hen optimaal te faciliteren. Dit betekent opleidingen bieden en ruimte creëren, zodat zij hun nieuwe rol met expertise kunnen uitvoeren.’

Dr. Anke Persoon

3 vragen aan..

Wendy Lieberwerth, VIG, Zorgcentra De Betuwe

Wendy, jij hebt tijdens een van de V&V cafés een inspiratiesessie verzorgd vanuit jouw praktijkervaring. Waar ging jouw sessie over?

Door middel van coaching aan zorgmedewerkers en stagiaires heb ik laten zien hoe je op een positieve manier met mensen met dementie kunt omgaan. Deelnemers hebben inzicht en praktische handvatten gekregen om op onbegrepen gedrag te reageren. Door het aanbieden van geluismomenten aan de cliënt kunnen ze afgeleid worden, maar bovenal bezorgt het een glimlach op het gezicht van de persoon met dementie én diegene die contact maakt.

Hoe ging de sessie? Wat voor een gevoel kreeg je er zelf van?

Ik kreeg er veel positieve energie van. Wat mij vooral is bijgebleven is dat het publiek zo enthousiast was en mij vragen gingen stellen over de coaching in de praktijk. De tips die ik aan hen gaf, waren voor hen bruikbaar. Ik heb het publiek tools mee kunnen geven waar ze daadwerkelijk wat aan hebben. Dit heeft mij een heel goed gevoel gegeven.

Heeft het jou zelf ook nog wat opgeleverd?

Ik heb contact kunnen leggen met ROC Nijmegen. Inmiddels heb ik daarover contact weten te leggen en wellicht kan ik mijn eigen ontworpen cursus aan hen geven en aan alle ROC's in Nederland.

*Wendy Lieberwerth,
VIG, Zorgcentra De Betuwe*

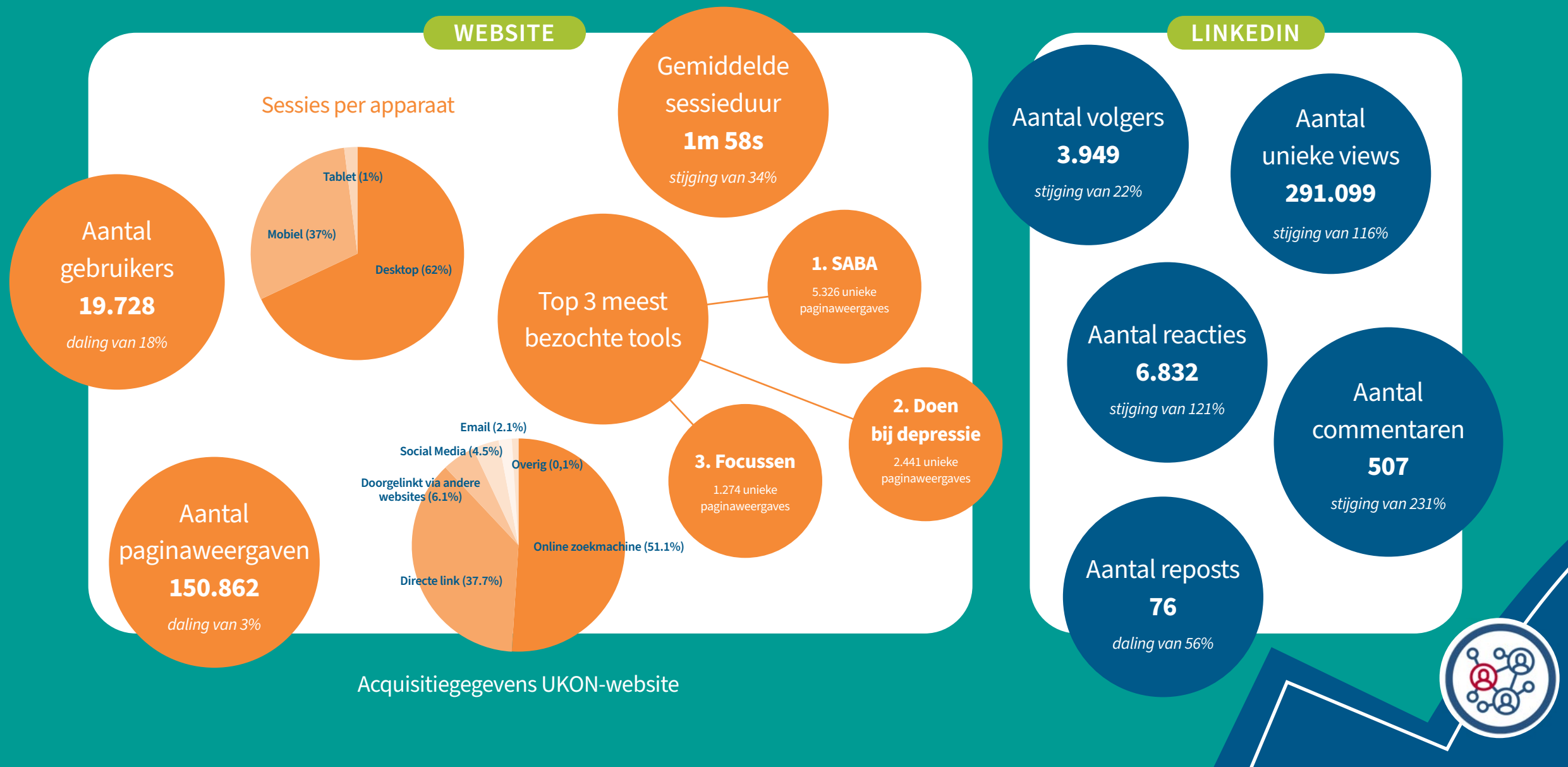

UKON-online

In 2024 bleven de sociale mediakanalen van UKON een belangrijke rol spelen in het delen van kennis met het netwerk. Dit gebeurde via de UKON-website, LinkedIn en YouTube. Nieuw dit jaar was ons WhatsApp-kanaal. Hoewel er minder mensen de website bezochten, bleven ze wel langer op de site, wat laat zien dat ze meer betrokken waren. LinkedIn groeide sterk, met meer

volgers en interacties. Dit bevestigt dat deze platforms essentieel zijn om kennis te verspreiden en ons netwerk te versterken.

Benieuwd naar het UKON whatsapp kanaal? Volg het kanaal UKON - Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen op [WhatsApp](#).

Best bekeken posts

📅 21-09-24
👁 14.834 impressies

Koninklijke onderscheiding voor prof. dr. Raymond Koopmans hoogleraar ouderengeneeskunde

📅 11-07-24
👁 10.239 impressies

Christian Bakker benoemd tot hoogleraar Zorg en ondersteuning bij dementie op jonge leeftijd

📅 26-11-24
👁 10.212 impressies

9 nieuwe trainers voor de methodiek Focussen: het beïnvloeden van complex gedrag!

📅 23-1-24
👁 8.925 impressies

Annelies Veldwijk-Rouwenhorst over extreem probleemgedrag bij dementie in het verpleeghuis: 'Zorg en behandeling kunnen beter'

📅 22-10-24
👁 8.180 impressies

Effectief omgaan met zeer ernstig probleemgedrag bij verpleeghuisbewoners met dementie: hoe doe je dat?

Samenwerkingen

Het verbeteren van de ouderenzorg doe je natuurlijk nooit alleen.

Het UKON is een netwerk met veel partner-organisaties. Een greep uit de samenwerkingspartners:

Radboudumc

Colofon

Met dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan dit jaarverslag.

Redactie | Luuk van den Reek, Simona van de Vinne,

Anne Baken, Charlotte van Corven

Eindredactie | Luuk van den Reek, Anne Baken, Debby Gerritsen

Foto's | Luuk van den Reek

Vormgeving en opmaak | Hoogstede ontwerpt

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Contact & informatie

Heb je nog vragen? Neem gerust contact met ons op.

Geert Grooteplein 21, route 149

6525 EZ Nijmegen

Telefoon: 024 361 81 81

Email: ukon.elg@radboudumc.nl

